

Vasile Alecsandri

Chirița în provincie

Chirița în provincie

Vasile Alecsandri

Editura Bestseller

 bestseller

Carte electronică publicată cu sprijinul Ministerului Afacerilor Externe – Departamentul Politici pentru Relația cu Românii

de Pretutindeni.

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE
DEPARTAMENTUL POLITICI PENTRU RELAȚIA
CU ROMÂNII DE PRETUTINDENI

PERSONAJELE

CUCOANA CHIRIȚA

GRIGORI BÂRZOI, soțul ei

GULIȚĂ, copilul lor

LULUȚA, orfană

SAFTA, sora lui Bârzoii

Dnul ȘARL, profesor francez

LEONAȘ, tânăr ieșean

ION, fecior boieresc

CORUL

TREI ȚĂRANI

ȚĂRANI, JANDARMI,

POFTIȚI LA MASĂ

UN CURCAN

Reprezentată la Teatrul Național din Iași, în
beneficiul dlui Millo, la 1852.

ACTUL I

În stânga, casa Chiriței cu cerdac și cu ferestre pe scenă. În dreapta, lângă culisele planului I, o canapea de iarbă înconjurată de copaci.

În fund, ostrețele și poarta ogrăzii. Lângă casă, o porțiță în zăplaz, care duce în grădină.

În depărtare se vede satul. Scena se petrece la moșia Bârzoieni.

SCENA I

CHIRIȚA (în costum de amazonă intră călare pe poartă înconjurată de țărani)

(Arie din “Scara mâtei”: “Tâlharii”)

ȚĂRANII

Dreptate, dreptate

Ne fă.

Cucoană, dreptate

Ne dă!

CHIRIȚA

Ce vreți voi?... dreptate?

ȚĂRANII

Așa.

CHIRIȚA

Cu biciul pe spate

Ce vreți voi?...

V-oi da!

(Împreună.)

ȚĂRANII

Dreptate, dreptate

Ne fă.

Cucoană, dreptate

Ne dă!

CHIRIȚA

Cu biciul pe spate

V-oi da.

V-oi da eu dreptate

Așa.

CHIRIȚA (amenințând țăranii cu cravașa):

Tacă-vă gura, moșicilor.

UN ȚĂRAN: D-apoi bine, cucoană... păcat de Dumnezeu să ne lași a fi de batjocură!

CHIRIȚA: Ce batgiocură? Ce batgiocură?...
Cine v-a batgiocorit?

ȚĂRANII: Cuconașul Guliță.

CHIRIȚA: Guliță?... Minciuni spuneți... Ce v-o

făcut?

UN ȚĂRAN: Mi-a ucis un vițel la vânat.

ALTUL: Și mie mi-a dat foc bordeiului cu ciubucul cel de hârtie.

ALTUL: Și eu l-am prins ținând calea Măriucăi.

CHIRIȚA: Țâst, bețivilor... bine v-o făcut sufletelu... De ce nu vă păziți vițeei și Măriucile?... Așa să pățiți... Hai, lipsiți de-aici!

UN ȚĂRAN: Da-i păcat, cucoană, să ne lași păgubași... Da! dacă nu ne-om jălui la d-ta care ne ești stăpână vecinică... la cine să ridicăm glasul, săracii de noi!

ALTUL: Am ajuns mai rău decât țigani!

CHIRIȚA: Auzi-i?... auzi-i, Țopârlanii!... Ei, apoi să nu-i iei la măsurat cu prăjina de falce?... Afară, moșicilor, că vă știu eu de mult că sunteți buni de gură și răi de lucru... Afară!

ȚĂRANII: Cucoană...

CHIRIȚA: Pieriți din ochii mei... că vă iau de fugă cu calul.

(Repede calul spre ei.)

(Împreună.)

ȚĂRANII (fugind)

Dreptate, dreptate

Ne fă.

Cucoană, dreptate

Ne dă!

CHIRIȚA (furioasă)

Cu biciul pe spate

V-oi da.

V-oi da eu dreptate

Așa.

SCENA II

CHIRIȚA (după ce a alungat țăranii călare, se întoarce și vine în fața scenei): Vai de mine cu niște țăărănoi, că n-ai chip să trăiești de răul lor!... De-abia am ieșit puțințel la primbare ca să mă mai răcoresc... și parcă dracu i-o scos în cale-mi să mă tulbure... Iar m-oi fi făcut roșie la față ca un stacoș. (Strigă:) Ioane... Ioane!... ș-apoi astfel hurducă și gloaba asta, că m-o apucat de vro șapte ori sughițu pân-acu... (Strigă iar:) Ioane... Ioane! Iaca somnorosu că iar o fi adormit în podul grajdului... și nici c-o să vie să mă coboare de pe cal... Ioane... Ioane... mă!... săraca de mine c-or să mă lase să șed toată ziua călare ca un jăandar... (Strigă furioasă:) Ioane... Guliță... Luluță... monsiu Șarlă... Cumnățică...

SCENA III

CHIRIȚA, GUGULIȚĂ, ȘARL, SAFTA,
ION

(Ion vine alergând dintre culisele din dreapta.
Ceilalți ies din casă și se cobor din cerdac.)

GUGULIȚĂ: Cine mă cheamă?... neneaca!

SAFTA: Ce este?... Ce este?

ȘARL: Qui diable?... Ah! madame!...

ION: Aud, cucoană... Iaca, ia...

CHIRIȚA: Da veniți azi de mă coborâți de pe
cal... Ce, Doamne, iartă-mă!... ați adormit cu toții?

(Ion se pune dinaintea calului și-l apucă de
zăbale ca să-l ție. Ceilalți se adună împrejurul
Chiriței.)

GUGULIȚĂ: Ba nu, neneacă... dar învățam
Telemac cu monsiu dascălul.

SAFTA: Și eu făceam dulceți în cămară,
cumnătică.

ION: Și eu...

CHIRIȚA: Taci din gură... că ești încă cu ochii
plini de somn... Ține calu...

ȘARL (apropiindu-se de Chirița): Madam
cocona... sari în brați a me.

CHIRIȚA (cochetând): În brațele d-tale, monsiu
Șarlă?... Ești foarte galant... însă mă tem...

ȘARL: O! non te tem... că sunt vurtos.

CHIRIȚA: Nu de-aceea... că și eu îs ușurică ca o
pană; dar apoi... să sar în brațele unui cavaler... nu
știu de se cuvine?...

ȘARL: Dacă non vre la mine, sari la Ion... (În
parte.) J'aime mieux ça.

CHIRIȚA: Ei, dacă vroiești numaidecât, monsiu
Șarlă... aține-te că sar.

ȘARL: No... poftim... une, deux, trois.

CHIRIȚA (sărind): Hup.

ȘARL (în parte): Cristi! ușuric ca un pan...

merci.

CHIRIȚA (în parte): Îi nostim franțuzu... (Tare.)
Ați văzut agilitația mea? Ioane... du calu la grajd
și-l adapă, dar să nu-i scoți șaua... Auzi?

ION (căscând): Aud. (Duce calul între culisele
din dreapta.)

CHIRIȚA: Ho... că parcă-i să ne-nghiți... face-o
gură cât o șură.

GULIȚĂ: Neneacă... las' să mă sui și eu pe cal.

CHIRIȚA: Ce face?... ca să te trântescă?... ba
nu, Gulița mamei.

GULIȚĂ: Pe mata cum de nu te trântește?

CHIRIȚA: Eu am învățat la Ieși, la manejarie...
(În parte.) Numai eu știu câte bușituri am mâncat...
d-apoi dă!... dacă-i moda...

GULIȚĂ (scâncindu-se): Ei... neneacă, las' să
mă primblu călare... măcar numai prin ogradă.

CHIRIȚA: Bai... ți-am mai spus o dată că nu
vreau... Nu mă supăra mai mult. Mai bine apucă-te
de-ți învață franțuzasca cu monsiu Șarlă... că mă ții
o mulțime de parale, trântore.

GULIȚĂ: Bai și eu... M-am săturat de carte.

ȘARL: Monsieur Goulitze... taizes vous quand
poruncesc madam nenec.

GULIȚĂ: Madam nenec... (în parte) franțuz
stropșit.

ȘARL: Ce spus? (În parte.) Cré moutard... il
m'agace toute la journée.

CHIRIȚA: Nu te potrivești, mosiu Șarlă, că-i copil
încă.

ȘARL: Oui... copil... obraznic.

CHIRIȚA: Ce să-i faci dacă are duh, Gulița
neneacăi... (Sărută pe Guliță.) Îmi seamănă mie...
bucățică tăietă. Hai, du-te cu domnu profesor de
învață frumușel, că ți-oi face straie de moda nouă.

GULIȚĂ: Da... cal mi-i cumpăra?

CHIRIȚA: Cum s-a face băbacă-tău ispravnic.

ȘARL: Allons, Goulitze.... venez donc.

GULIȚĂ: Iaca, monsiu... je vene.

(Șarl și Guliță se primblă împreună prin ogradă,

citind pe o carte și din vreme în vreme zic tare:
“Calypso ne pouvait se consoler du départ d’
Ulysse”).)

CHIRIȚA: Uf! Doamne! că mare cald îi!... Hai
sub copaci, cumnățico. (Merge în boschet.)

SAFTA (urmând pe Chirița): D-apoi și d-ta,
soro, ai minte s-alergi călare în luna lui iuli? îi păți
ceva într-o zi.

CHIRIȚA: Ce să fac, soro, dacă-i moda... și
dacă-mi place... Oi zice și eu ca Ferchezeanca:

Hop, hop, hop,

La galop,

Când alerg călare,

Hop, hop, hop,

La galop,

Inima mea sare.

Hop, hop, hop,

La galop,

Când sunt armazoana;

Hop, hop, hop,

La galop,

Ieu lumea de goană.

Ce plăcere de-a fugi în fuga mare

Pe-un cal sprinten, ușurel ca un ogar.

Câteodată alivanta pe spinare...

Dar ce-mi pasă... dacă-i moda, n-am habar.

Hop, hop, hop,

La galop

Etc., etc., etc.

Ș-apoi trebuie să știi, cumnățică, că de când m-
am dezbatat de Calipsița și Aristița... de când în
sfârșit le-o măritat bărbatu-meu cu Brustur și cu
Cociurlă... pare c-am întinerit de 20 de ani... îmi
vine tot să zburd... că, Doamne!... mult m-am mai
necăjit prin Ieșu cela ca să-mi găsesc gineri...
știi?...

SAFTA: Știu... căzuseși în mâinile unor
coțcari!...

CHIRIȚA: Cine dracu să-i cunoască? Acu toți îs
îmbrăcați într-un fel... și nu poți alege care-i boier,

care-i coțcar... Dar ce-o fost s-o trecut. De trii ani de când m-am întors la moșie la Bârzoieni... i-am și uitat.

SAFTA: Bine-ai făcut.

CHIRIȚA: Hei!... când ar da Dumnezeu să mi se îplinească gândul... aș da de șapte sărindaruri.

SAFTA: Ce gând, soro?

CHIRIȚA: Ah! cumnățică, să mă fac isprăvniceasă!... alta nu doresc pe lume!...

Isprăvniceasă cu jândari la poartă și-n coadă.

SAFTA: De ce nu?... Te-i face și d-ta ca alte multe... Doar a izbuti el frate-meu la Ieși unde l-ai trimis...

CHIRIȚA: Așa nădăjduiesc... că și noi... Dumnezeu știe câte-am pățimit la "48... ca patrioți... Las' că ne-o pierit vro zece capete de vite. Dar apoi îți aduci aminte ce friguri o avut Bârzoii... și cum m-o durut măseaua care am scos-o!...

SAFTA: Așa... așa...

CHIRIȚA: De aceea l-am silit pe bărbatu-meu să meargă la Ieși ca să cerce a căpăta isprăvnicia de aice din ținut... Doară și el are drituri... ca patriot... ca pățimit... Nu-i vezi, acu, care de care are pretenții să intre în slujbă... sub cuvânt că i-o fost frică la '48?... Helbet! dacă-i pe-aceea... apoi și noi avem temeuri... Adă-ți aminte ce groază-l apucase pe Bârzoii... că striga și pin somn c-o venit zavera...

SAFTA: Așa... așa...

CHIRIȚA: I!... când să-l văd deodată intrând pe poartă cu doi jândari... știi?... i-aș sări în cap.

SAFTA: D-apoi eu?...

CHIRIȚA: Mai tras-ai în cărți, cumnățico?

SAFTA: Tras, soro... că alta nu fac toată ziua...

CHIRIȚA: Și ce zic cărțile?

SAFTA: Menesc a bine... Mi-o ieșit zece ochi de caro... bucurie... lângă riga de trefli... frate-meu, și dedesubt trii ochi de cupă... drum... trebuie să vie negreșit astăzi... și să-ți aducă veste bună.

CHIRIȚA: Să te-audă Dumnezeu... Atunci să vezi, soro, căpățâni de zahar... să nu poți dovedi cu dulcelele...

SAFTA: Iaca pozna, că eu mi-am uitat belteua pe foc... și m-am luat cu vorba...

CHIRIȚA: Nu-i nimică... o belte mai mult sau mai puțin pentru o isprăvniceasă... nu-i cea pagubă... Ian spune-mi, te rog... (Îi vorbește încet, în vreme ce scoate un port-țigar din buzunar.)

ȘARL (în fund): Dis donc comme moi, Goulitze: Calypso ne pouvait se consoler du départ d' Ulysse.

GUGULIȚĂ: Calypso ne pouvait d' Ulysse.

ȘARL (în parte): Cré gamin!... il m-agace joliment!...

SAFTA: Iar îi să tragi tiutiu, soro?... Pare că te văd iar c-ai să te îmbolnăvești.

CHIRIȚA: Ba nu, soro, c-așa-i moda. Dacă sunt armazoancă, trebuie să mă deprind cu țigările...

SAFTA: Mă mir ce gust poți găsi să pufuiești din gură ca un neamț?

CHIRIȚA: Ce gust?

Toată lumea azi fumează,
Scoate fum pe nas, pe gât;
Unii moda imitează,
Alți fumează de urât.
Omenirea-i o țigară
Care se preface-n scrum;
Și amorul cel cu pară
Arde și se schimbă-n fum...
Numai fumuri vezi aice
La femei și la bărbați.
Toți fumează... poți dar zice:
Că-s mai toți înfumurați.

SAFTA: Cum înfumurați?... vrei să zici afumați?

CHIRIȚA: Și una și alta... dar... ian spune-mi, cumnățică, ce face Luluța?

SAFTA: Îi în grădină.

CHIRIȚA: Biata copilă!... De când o murit

cucoana Nastasiica Afinoaie, nineacă-sa, și am luat-o sub epitropia noastră... mi-i drăguță ca o noră.

SAFTA: Mai știi?... poate să-i fii soacră cu vreme.

CHIRIȚA: Țâst! așa am chibzuit treaba cu bărbatu meu... Luluța are zestre bună... Guliță asemenea... mai potriviți unde să-i găsești?...

SAFTA: Să-i cauți cu lumânarea...

CHIRIȚA: Numai atâta mă îngrijește că Luluța nu bate nicidecum cu Guliță... și-i tot tristă de când o rămas orfană... ba încă câteodată parcă se pierde... nu-i în toate mințile.

SAFTA: Nu băga de seamă, că-i încă tânără.

CHIRIȚA: Ce tânără?... că-i de vro 15 ani... când s-o născut Guliță, era de un an... îmi aduc aminte ca acu... la Sân-Chetru... (Vorbind, își caută chibriturile.) Da oare ce mi-am făcut chibriturile?... Hait... că le-am prăpădit pe câmp. (Tare.) Monsiu Șarlă?

ȘARL (întinzându-se): Poroncesc, madam.

CHIRIȚA: Nu cumva ai fosfor cu d-ta?

ȘARL (aprinzând un chibrit): Voilà, madame. (În parte.) Elle fume comme un caporal.

CHIRIȚA (aprinzându-și o țigară groasă): Merci... Voulez-vous aussi boire une cigarette?

ȘARL (în parte): Aie... aie... elle va recommencer ses traductions libres...

CHIRIȚA: Ils sont de minune... cigarettes de Halvanne...

ȘARL (luând o țigară): Merci, madame.

GUGULIȚĂ: Țigare de halva?... neneacă, dă-mi și mie o țigară.

CHIRIȚA: Auzi?... atâta ar mai trebui... cuconașii nu trag țigări.

GUGULIȚĂ: Ei... mata de ce tragi dacă ești cucoană?

CHIRIȚA: Tacă-ți gura, plodule... Monsiu Șarlă... ian dîtes-moi je vous prie: est-ce que vous êtes... mulțămît de Guliță?

ȘARL: Comme ça, comme ça... mulțumit et pas trop.

CHIRIȚA: C'est qu'il est très... zburdatic... mais avec le temps je suis sûre qu'il deviendra un tambour d'instruction.

ȘARL (cu mirare): Tambour?...

CHIRIȚA: Oui... adică, dobă de carte... tambour... nous disons comme ça en moldave.

ȘARL (în parte): Ah bon!... la voilà lancée.

CHIRIȚA: Et alors nous l'enverrons dedans.

ȘARL: Où ça, madame?

CHIRIȚA: Dedans... înăuntru... nous disons comme ça en moldave.

ȘARL (în parte): Parle donc le moldave alors, malheureuse.

CHIRIȚA: Et voyez-vous, monsieur Charles, je ne voudrais pas qu'il perde son temps pour des fleurs de coucou.

ȘARL: Pour des fleurs de coucou?

CHIRIȚA: C'est-à-dire: de flori de cuc... nous disons comme ça...

ȘARL: En moldave... (În parte.) Cristi... qu'elle m'agace avec son baragouin!

CHIRIȚA: Aussi, je vous prie... quand il se paressera... de lui donner de l'argent pour de miel.

ȘARL: Comment?... que je lui donne de l'argent?

CHIRIȚA (râzând): Non... Să-i dai bani pe miere... de l'argent pour du miel... c'est correct... nous disons comme cela...

ȘARL: C'est convenu... en moldave... Vous parlez comme un livre.

CHIRIȚA: Merci... j'ai appris toute seulette le français... pre legea mea.

ȘARL: Est-ce possible!... C'est extraordinaire... Hé bien, votre fils vous ressemble... il a une facilité! dans quelques années il parlera aussi bien que vous.

CHIRIȚA: Quel bonheur! Gugulea nineacăi... Auzi ce spune monșiu Șarlă... zice că ai să vorbești

franțuzește ca apa... N'est-ce pas, monsieur Charles, qu'il parlera comme l'eau?

ȘARL: Comme?... Ah oui, oui... vous dites comme ça en moldave. Oui... oui.

CHIRIȚA: Da ian să-i fac eu un examen... Guliță, spune nineacăi, cum se cheamă franțuzește furculița?

GUGULIȚĂ: Furculision.

CHIRIȚA: Frumos... dar friptura?

GUGULIȚĂ: Fripturision.

CHIRIȚA: Prea frumos... dar învârtita?

GUGULIȚĂ: Învârtision.

CHIRIȚA: Bravo... Guliță... bravo, Guliță... (Îl sărută.)

ȘARL (în parte): Gogomanition, va!...

SCENA IV

Cei dinainte, ION (venind pe poartă)

ION: Cicoană, cicoană... Iaca un răvaș de la Ieși.

CHIRIȚA (tresărind): De la Ieși? A fi de la d-lui... Cine l-o adus?

ION: Un jăndar de la isprăvnicie... Cică-i grabnic.

CHIRIȚA: Grabnic?... adă... (Vrea să ieie răvașul și se oprește.) Da așa s-aduce răvașul, măi oblojitule?

ION: Apoi cum?

CHIRIȚA: Cum?... Nu ți-am spus c-acum îi moda s-aducă răvașele pe talgere?... Ha?

ION: Iaca... parcă răvașele-s alivenci.

CHIRIȚA: Ce-ai zis?... lipsești de-aici... și doar nu mi le-i aduce acu îndată după modă... c-atâta-ți trebuie.

ION: Da unde să găsesc eu talgere, cucoană?... că nu-s sofragiu.

CHIRIȚA: Du-te sus la jupâneasa de cere un talger ș-un șervet.

ION: Și șervet?

CHIRIȚA: Și după ce-i pune șervetu pe talger și răvașu pe șervet... să mi-l prezentezi frumos... ai auzit?

ION: Am auzit. (Se duce în casă zicând:) Să pun talgeru pe șervet și răvașu pe șervet... ba șervetu pe răvaș... ba...

SAFTA: Bine, soro, cum ai răbdare s-aștepți, când îi răvaș grabnic de la frate-meu poate?

CHIRIȚA: Fie măcar de la Pori-împărat... am hotărât să introduc în provincie obiceiurile din Ieși, doar ne-om mai roade puținel și noi...N-am dreptate, monsiu Șarlă?

ȘARL: Mult dreptat, mult... în care pricin?

CHIRIȚA: În predmetul civilizației.
ȘARL: Civilization... cu serviette?
CHIRIȚA: Pe assiette.
ȘARL: C'est l' étiquette?
CHIRIȚA: Cu serviette.
GUGULIȚĂ: Pe assiette.
ȘARL: Au fait... (În parte.) Je n'y suis pas du tout.

SCENA V

Cei dinainte, ION (venind din casă și aducând răvașul acoperit sub șervet și sub talger)

ION: Cucoană... iaca răvașul de modă.

CHIRIȚA: Adă-l încoace... (Căutând în talger.) Unde-i, că nu-l văd în talger?...

ION: Cred și eu dacă-i de desubt.

CHIRIȚA (ridicând talgerul): Dedesubt?... Așa te-am învățat eu?... Nu-i nici sub talger?... Ce-ai făcut răvașu, tontule?

ION: Dec!... se face că nu știe... îi sub șervet... ca de modă... Nu mi-ai spus?...

CHIRIȚA: Sub șervet?... (Azvârle șervetul și găsește răvașul în palma lui Ion.) Bată-te cucu, mangositule... Ian vedeți, mă rog, c-o făcut cu totul dimpotrivă... (Ia răvașul.)

ION: Ei!... parcă eu am fost de gemene cu moda... așa mi-ai poruncit, așa am făcut.

CHIRIȚA: Ai noroc că-i răvaș grabnic de la bărbatu-meu... că ți-aș arăta eu...

SAFTA: Da lasă-l încolo, cumnățică, și citește azi...

CHIRIȚA: Ian să videm. (Citește adresa răvașului:) “Isprăvnicia ținutului către preaiubita mea soție, Chirița Bârzoii, ot Bârzoieni.”

ȘARL: Comment?... Madam est maritat c-un ispravnicie?

CHIRIȚA (zâmbind): Ba mi se pare că c-un ispravnic nou... Cumnățică, ce semn îi când îți țiue urechea stângă?

SAFTA: Semn bun, soro.

CHIRIȚA: Să vedem... Cruce-agiută. (Citește:) “Cu frățescă mă închin și te sărut dulce, iubită Chirițo. În sfârșit, cu mila lui Dumnezeu, m-am isprăvnicit!... Neamul nostru s-o înălțat!... Ie-o pe acolo cam pe mare cu megieșii, că pe-aici las’ pe

mine. Scoală-te îndată și vină în târg cu toată gospodăria și cu tot neamul... dintre care nu uita a-mi aduce curcanul cel bătrân, c-am să-l pun în slujbă. Scris-am. Al d-tale ca un soț, Grigori Bârzoii”

CHIRIȚA: Kirie eleison!... iată-mă-s isprăvniceasă!... (Nebună de bucurie.) Cumnățică, Guliță, monsiu Șarlă, Ioane... îs isprăvniceasă!

TOȚI (cu bucurie): Isprăvniceasă!

CHIRIȚA (jucând singură de bucurie): Tra, la, la, la, la... sunt isprăvniceasă... Cumnățică, vină să te sărut. (Sărută pe Safta.) Guliță, vină și tu să te sărut. (Sărută pe Guliță.) Monsiu Șarlă, vină și d-ta să te... (Coboară ochii rușinată.)

ȘARL: S'il vous plaît?

CHIRIȚA: Pardon... Ioane, Ioane...

ȘARL (în parte): Comment?... Ion aussi?...

CHIRIȚA: Ce era să-ți spun?... am uitat-o de bucurie... Ha... du-te de spune surugiilor să înhame poștalionii la trăsura cea galbenă... degrabă... degrabă, că o să ne pornim la târg.

TOȚI: La târg?

CHIRIȚA: Dar... destul am mocnit la țară... ian să mai fantacsesc și eu prin târg, ca altele... doar îs isprăvniceasă... Nu că adică m-am fudulit dintr-aceasta... sau că mi-ar fi făcut vro mulțămire mai deosebită... Nu... nu se sparie Chirița așa lesne... cu una, cu două... Zău, nu... minciuni nu știu să spun, că nu-s ipo... ipocondră... M-am isprăvnicit? să-mi fie de bine... Dac-am dorit-o... am dorit-o numai de-o ambiție care am... iar nu de alta. Ioane... trimis-o boieriu vro ceată de jândari ca să meargă pe lângă obloane?

ION: A trimis o ceată întreagă: doi slujitori.

CHIRIȚA: Numai?... Spune-le să se gătească... Hai... cară-te...

ION: Iaca mă car, cucoană isprăvniceasă... măria-ta! (Iese.)

CHIRIȚA: Isprăvniceasă!... De-acum să vedeți bontonuri și tinichele... am să-i duresc ș-un voiaj la

Paris.

SAFTA: Tocmai pe-acolo?... în țara
nemțească?...

GUGULIȚĂ: Să mă iei și pe mine, neneacă.

CHIRIȚA: Te-oi lua, puiule... și pe monsiu
Șarlă... și pe Luluța... Parcă văd pe pasport:
baroana Chirița!...am să mă dau și eu de baroană,
cum oi trece granița... să spariu nemții!...

ȘARL (în parte): Îi lipsește un dog.

CHIRIȚA: Qu' est-ce que, monsiu Șarlă?

ȘARL: Je partage votre bonheur, madame.

CHIRIȚA: Ah oui, monsiu Șarlă... je suis
heureuse pardessus la mesure...

ȘARL: Je comprends... peste masur.

CHIRIȚA: Tout à fait... Hai iute să ne gătim, ca
să plecăm cu ziuă... Hai.

(Se aude glasul Luluței în grădină, cântând.)

GUGULIȚĂ: Auzi, neneacă, glasul Luluței?

CHIRIȚA: Iat-o, vine într-acoace... Stați locului.

(Se opresc lângă boschet.)

SCENA VI

Cei dinainte, LULUȚA (intră pe porțița grădinii cântând și alungând un flutur cu un năvod mic de bariș)

LULUȚA (Arie din "Baba-Hârca": "Ei, zău, tare-mi pare bine...")

Fluturaș, vin' lângă mine...

Ah, ascult'al meu cuvânt,

Că și eu sunt ca și tine

Singurică pe pământ!

Nu zbura, nu zbura, stăi...

GULIȚĂ (căutând pe sus)

Iată-l, iată-l! măi, măi, măi!

LULUȚA

Tare-i sprinten și frumos.

GULIȚĂ

Când pe sus îi, când pe jos.

LULUȚA

Nu zbura, nu zbura, stăi...

GULIȚĂ

Iată-l, iată-l! măi, măi, măi!

LULUȚA

Zău, te-oi prinde... de-a te prinde

Un dor mare mă cuprinde.

Vin' cu mine fără frică

Că-s și eu o fluturică...

În zadar fugi pe-mprejur;

De-a te prinde eu mă jur.

În zadar zbori așa tare...

Na, te-am prins... Ce bine-mi pare!

(Luluța trânteste năvodul în capul lui Guliță și-l prinde înăuntru.)

LULUȚA: L-am prins... l-am prins.

GULIȚĂ: Da șezi binișor, Luluță, că te spun neneacăi...

LULUȚA: Vai de mine!... în loc de flutur, am

prins un cărăbuș...

Ha, ha, ha, ha, ha.

Cărăbuș, cărăbuș

Pe-a cui mâini încăpuși.

TOTI: Ha, ha, ha, ha...

GULIȚĂ (mânios): Cărăbuș!...auzi, neneacă?...
zice că-s cărăbuș.

CHIRIȚA: Nu te mânie, Guliță, că suguieste
Luluța... Luluțo, vin- încoace la mătușica să-ți
spun o veste bună.

LULUȚA: Ce veste?...

CHIRIȚA: M-am făcut isprăvniceasă.

LULUȚA: Ei... ș-apoi?

CHIRIȚA: Apoi... nu sari în sus de bucurie?

LULUȚA: Nu.

CHIRIȚA (supărată, Saftei): Îți spun eu că
câteodată se pierde. (Tare.) Ei dar gătește-te,
Luluță, c-o să mergem la târg.

LULUȚA (cu bucurie): Unde?... la Ieși?

CHIRIȚA: Ba cole, alături cu Bârzoieni... unde-
am mai fost an iarnă.

LULUȚA (tristă): Ori acolo... ori aici la țară...
totuna-i.

CHIRIȚA: D-apoi... vezi d-ta... te-ai deprins tot
la Ieși... Mai șezi și prin ținut, că nu-i muri...

LULUȚA (plângând): Ba oi muri...

CHIRIȚA: Îndărătnico!...

ȘARL (în parte): Pauvre enfant!

CHIRIȚA: Hai, să ne gătim de drum... Monsiu
Șarlă... je vous prie à la brayette.

ȘARL (dându-i brațul): Trop heureux, madame.
(Dă celălalt braț Saftei.) Madam cocona Safta, non
poftesc?

SAFTA: Bucuros, domnule...

ȘARL (în parte): J'ai l'air d'une cruche a deux
anses... tableau! (Chirița, Safta, Șarl și Guliță intră
în casă.)

SCENA VII

LULUȚA: Doamne!... tare mi-i urât aici... nu știu ce să fac toată ziua... N-am pe nime care să mă iubească de când a murit biata nenecuță...

Mătușica-i prea bătrână și Guliță prea tânăr... nu mă pot înțelege cu ei, cum mă înțelegeam cu neneaca și cu Leonaș... dragu Leonaș!... unde-o fi el acu?... de trei ani de când nu l-am văzut, o fi crescut mare și m-o fi uitat poate... da eu una știu că nu l-oi uita niciodată... că-l iubesc din copilărie.

(Arie din “Însurăței”: “Zile dintâi ale-nsoțirii”)

Scump suvenir de fericire,
Cu glasul tău de nălucire
Alungi ades a mea mâhnire
Și mă îngâni vesel, ușor.
Ah! vin-acum, vis de plăcere,
Ca să-mi aduci o mângâiere
Și, ca prin vis, a mea durere
Să mi-o ridici în al tău zbor!

SCENA VIII

LULUȚA, GULIȚĂ (venind pe portița grădinii)

GULIȚĂ (în parte): Am fugit pe ușa din dos și am dat pin grădină ca să scap de dascăl... Acum... hai la grajd... Tot oi să încalec, în ciuda neneacăi... mă duc să fur calul de la iesle... Ia așa!... de ce nu mă lasă de bunăvoie. (Dă cu ochii de Luluța.)
Luluța!

LULUȚA: A!... iaca și monsiu cărăbuș...

GULIȚĂ: Iar mă faci cărăbuș?... Ian ascultă, Luluță... aici nu suntem la Iași ca să mă iei în răs... Acu-s mare! și dar, te poftesc...

LULUȚA: Mare?... vrea să zică: ești cărăbuș de cei cu două coarne?

GULIȚĂ: Ba nici cu două... nici cu unu... îs cavalier!... învăț pe Telemac...

LULUȚA: Zău!... ai ajuns pân-acolo?... Nu te cred!

GULIȚĂ: Nu mă crezi?... Ascultă dar să ți-l spun pe de rost... Télémaque ne pouvait d' Ulysse dans sa douleur...

LULUȚA: Destul, că doar nu-s profesor... să-mi spui lecția.

GULIȚĂ: Păcat, Luluță... că nu ești mata în locul lui monsiu Șarlă... că, zău, mai mult aș învăța cu mata...

LULUȚA: Da de ce, Guliță?

GULIȚĂ: Nu știu bine de ce... dar cu mata mi-ar fi dragă cartea.

LULUȚA (în parte): Bietul copil!

GULIȚĂ: Mata îți tot bați joc de mine... nu înțeleg pricina pentru care... dar cu toate aceste... nu pot să mă mâniu pe mata cu tot dinadinsul... că-mi ești drăguță... na.

LULUȚA: Drăguță!

GULIȚĂ: Pre legea mea!

(Arie "Căruța poștei")
Îmi plac arșicii și zmeu-mi place;
Mi-e drag cu mingea de-a arunca.
Dar lângă tine, ah! cum se face
Că-mi trece gustul de-a mă juca?
Nu știu, Luluță, cum, zău, se face
Că-mi trece gustul de-a mă juca.
În puf sunt meșter și suflu tare;
Dar când pe tine eu te zăresc,
Rămân deodată fără suflare
Și nu pot jocul să-l isprăvesc.
Când vreau să suflu... n-am răsuflare;
Și bani și minte, tot prăpădesc!
LULUȚA: Bietul Guliță!... Eu te-nțeleg... dar ce
folos, că ești încă copil!
GULIȚĂ: Copil?... Ia să vezi acuși dacă-s
copil... când oi alerga călare.
LULUȚA: Cum!... ce fel?
GULIȚĂ: Pe calul neneacăi... da să nu spui,
Luluță... Așteaptă aici. (Aleargă în culisele din
dreapta.)

SCENA IX

LULUȚA, pe urmă GULIȚĂ și ION

LULUȚA (singură): Auzi mă rog? Guliță... un copil de ieri, de-alaltăieri, cum zice mătușica... Cine-ar fi crezut?... Zău că nu mai sunt copii astăzi pe lume... Ce huiet s-aude?...

(Se aude în culisele din dreapta sfadă între Ion și Guliță.)

ION (în culise): Da lasă calu-n pace, cuconașule!

GULIȚĂ (asemene): Taci, Ioane, că ți-oi da bacșiș... Hi... cal... hi... cal...

ION: Ce bacșiș?... Să mă bată cucoana?...

GULIȚĂ: Hi... cal... hi, cal... (Strigă surugiește.)

ION: Iaca pozna!... nu lăsa, măi! Săriți de opriți calul!

GULIȚĂ (răpit de cal, vine în scenă speriat și țipând): Valeu!... valeu!... nu mă lăsa, Ioane, că mă trânteste. Valeu!... valeu!...

(Iese călare cu fuga pe poartă în dreapta.)

ION (alergând dintre culise): Vai de mămulica mea!... de-acum mi-am găsit arțagu cu cucoana... Hait... l-o umflat rusaliile... (Iese prin fund, strigând:) Săriți... săriți...

LULUȚA: Ha, ha, ha... parcă era făt-logofăt din poveste. (Cade de răs pe canapea.)

(Se face zgomot în sat. Chirița, Safta și Șarl ies în cerdac.)

SCENA X

LULUȚA, CHIRIȚA, SAFTA, ȘARL, ȚĂRANI
CHIRIȚA, SAFTA : Ce este?... foc?... tâlharii?

(Guliță trece pe la poartă, din dreapta în stânga,
în fuga calului, strigând: “Neneacă... monsiu
dascăl... nu mă lăsați... valeu...” Câteva țărani
aleargă după el, alții intră pe scenă.)

CHIRIȚA, SAFTA: Vai de mine!... Guliță
călare?

ȘARL: Grands dieux!... il est perdu, courons.
(Se coboară repede din cerdac.)

CHIRIȚA: Perdu!... mon odor?... Ah!... vah!...
săriți... alergați...

(Se coboară cu Safta în scenă.)

(Arie din “Baba Hârca”: “Săriți... săriți!”)

CHIRIȚA

Săriți, săteni, argați,
Cu toții alergați.
Săriți și-mi ajutați
Copilul să-mi scăpați!
Iată-mă-s în disperare!
Săriți, săriți, alergați.
Guliță-i în pierzare;
Săriți de mi-l scăpați!

COR

Săriți, săteni, argați,
Cu toții alergați.
Săriți de-o ajutați,
Copilul să-i scăpați!

(Toți aleargă pe poartă și apucă pe urmele
calului.)

LULUȚA (singură): Vai de mine!... Se vede că-i
în primejdie!... Mă duc să caut colonie, că poate să
leșine mătușica... (Intră în casă.)

SCENA XI

LEONAȘ (ivindu-se la poartă) și, pe urmă,
LULUȚA

LEONAȘ: Ce i-au apucat de aleargă ca niște
nebuni?... Să juri că a lovit strechia pe tot satul...
Ian privește cum se-ntrec... Ce văd? două cucoane
cu dâșii?... Ce să fie oare?... Ian să întreb la
curte... (Vine în scenă.)

LULUȚA (ieșind în cerdac): Iaca colonia... Hai
degrabă după dâșii. (Se coboară repede și se
întâlnește cu Leonaș.)

LEONAȘ: Luluța!

LULUȚA: Leonaș!... Leonaș aici! A!... (Se
aruncă cu bucurie în brațele lui.)

LULUȚA

Tu ești, iubite Leonaș?

LEONAȘ

Eu sunt, iubite îngeraș.

LULUȚA

Nu-i vis?... îmi vine, zău, să plâng.

LEONAȘ

Nu-i vis... în brațe-mi eu te strâng.

(Împreună.)

Ah, ce fericire!

Ce veselă simțire

Simt acum că te-am găsit,

O! scump odor iubit.

Dulcea mângâiere

Gonește-a mea durere,

Și-n rai mult așteptat

Parc-am intrat.

LULUȚA (sărind de bucurie): I!... cât îmi pare
de bine c-ai venit, Leonașule... știi? îmi vine să râd
și să plâng totodată... De mult nu te-am văzut!

LEONAȘ (cu dragoste): De mult, dragă
Luluță... tocmai de când te-a luat cucoana Chirița

sub epitropia ei și te-a adus la Bârzoieni.

LULUȚA (ștergându-și ochii): Așa... de la moartea nenecuței.

LEONAȘ: Nu mai plânge, Luluța... că, zău, acuși plâng și eu.

LULUȚA: Cum n-oi plânge dacă de trei ani de zile mă găsesc printre străinii care, pentru că mă văd tristă și pe gânduri, zic că dau semne de nebunie... Ei nu pot înțelege că mi-i dor de nenecuța.

LEONAȘ: Ce spui?... Vrea să zică ești nenorocită în casa Chiriței?

LULUȚA: Apoi judecă tu însuți de pot fi fericită... singură, orfană!... depărtată de toți prietenii copilăriei mele... de tine, Leonaș, care eram deprinsă să te văd în toate zilele în casa maică-mea!...

LEONAȘ: Biata Luluță!... De știam una ca asta... nu mă duceam peste graniță.

LULUȚA: Cum?... ai făcut voiajuri?

LEONAȘ: De cum ne-au despărțit întâmplările... m-am pornit la Paris și am șezut acolo trei ani...

LULUȚA: Trei ani!... încaltea gândit-ai vrodată la mine?

LEONAȘ: Nu o dată... dar totdeauna... Și cum m-am întors în țară, cea întâi dorință a mea a fost ca să te găsesc și să te văd.

LULUȚA: Ce bine-mi pare!... De-acum cred că-i ședea tot cu mine.

LEONAȘ: Numai de mi-a da voie cucoana Chirița.

LULUȚA: De ce nu?... Ce poate s-o supere șederea ta aici?

LEONAȘ: Poate să nu-i vie la socoteală, pentru că, după cum am aflat la Iași de la sârdarul Cuculeț, se vede că Chirița plănuiește ca să te mărite mai târziu cu Guliță.

LULUȚA: Cu Guliță?... Ha, ha, ha, ha... Da nu l-ai văzut cum merge călare? Ha, ha, ha!...

LEONAȘ: Cum?... Ce are a face?

LULUȚA: După dânsul aleargă acu tot satul: îl hăituiește.

LEONAȘ (cu mirare): Nu te înțeleg... Dar oare ce s-aude?

(Zgomot afară.)

LULUȚA: Or fi hăițașii lui Guliță... (Merge în fund și caută între culise.) Dar iată-i... ei sunt... aduc vânatul aici... Hai degrabă, Leonaș, să ne ascundem cole în boschet. (Merg amândoi în boschet.)

SCENA XII

LULUȚA și LEONAȘ (în boschet), ȚĂRANII
(aduc pe Guliță leșinat și-l așează pe un scaun în
fața publicului),

CHIRIȚA, SAFTA, ȘARL, ION (vin plângând
împrejurul lui Guliță)

(Aria din “Baba Hârca”: “Bobii hai, bobii na”)

COR

Vai de el, a murit!

Iată-l.

Calul rău l-a bușit!

Cată-l.

A murit, a murit,

Iată-l!

CHIRIȚA (cu deznădăjduire)

A murit Gugulea meu!

COR

Ierte-l, ierte-l Dumnezeu!

CHIRIȚA (bocind): Gulița mamei!... Gugulița
nineacăi... cât era el de frumuseț... cât era de
sprintinel, ș-acum iată-l țeapăn... bujorașu mamei...
l-am pierdut!...

LULUȚA și LEONAȘ (în parte, speriați): A
murit!

ȘARL (apropiindu-se de Guliță): No... taci,
madam cocona... că el nu-i murit... traiesc bine.
(Caută să-l dezleșine.)

CHIRIȚA: N-o murit!... ești sigur, monsiu
Șarlă... Ah, aș fi în stare să mă duc la Ierusalim pe
gîos cu traista-n cap. (Bocind cu bucurie.) Îngerășu
mamei!... n-o murit!...

ȘARL: Destul țipăt acum... asurzit la mine. Apă
de colonie este?

CHIRIȚA: Na flacornul meu... dă-i la nas...
Gugulița mamei... (Furioasă.) Ei las', bade Ioane,
că te-oi drege eu.

ȘARL (punând flaconul sub nasul lui Guliță):
Enfin!... voilà qu'il revient, son nez remue!

CHIRIȚA: Son nez remue?... quel bonheur!...
Cher Goulitze!... il a mangé une terrible...
comment dites-vous en français?... une terrible...
trântă!

GUGULIȚĂ (trezindu-se, cu glasul slab):
Trântision.

TOȚI: A!...

CHIRIȚA: Trântision!... o învîiet franțuzește!
Gugulița nineacăi!...

(Îl strânge în brațe.)

LEONAȘ, LULUȚA (în boschet): Trântision?
Ha, ha, ha, ha.

CHIRIȚA: Cine chicotește aici?... (Aleargă
furioasă în boschet.) Luluța cu un cavaler!... Ce
faci aici, dimoni?... și d-ta, cuconașule, cine ești?...
ce cauți? ce vrei?

LEONAȘ (ieșind din boschet): Cucoană
Chiriță... mai întâi mă închin cu supunere.

CHIRIȚA: Și al doile?

LEONAȘ: Al doile nu lipsesc a cerceta despre
întregimea fericirii sănătății d-tale, ca aflând...

CHIRIȚA (de tot furioasă): Și al treile?

LULUȚA: Al treile vei ști că d-lui îi Leonaș,
prietenu' meu din copilărie.

CHIRIȚA: Leonaș?... A! d-ta ești domnu
Leonaș?... mă bucur... Ieși afară din ogradă,
nerușinatule.

LULUȚA: Să iasă?... de ce să iasă?

CHIRIȚA: Te-oi învăța eu să râzi de Guliță...
Auzi, mă rog?... Vine pe furiș în casa mea și în loc
să mă mângâie la supărare... îi vine chef de răs?...
ghidi ștregar!

LEONAȘ: Cucoană Chiriță... mai întâi...

CHIRIȚA: Întâi, al doile și-al treile... ieși afară...
cară-te... cât e treaba cu cinste... să nu te mai văd...
Auzi? un chichirneț acolo!...

LEONAȘ (mânios): Ian ascultă, Bârzoaio, ai
noroc că ești de când Papură-Vodă... c-apoi...

CHIRIȚA: Minciuni spui... că tocmai ieri am împlinit 35 de ani.

ȘARL (în parte): Oh! elle est bonne celle la.

LEONAȘ: 35 fără miercuri, fără vineri și fără sâmbete.

CHIRIȚA: Ce-ai zis?... îmi lipsesc sâmbetele? (Către țărani.) Mări ia împingeți-l, măi, de spate pe poartă, să-l învăț eu a vorbi cu isprăvnicesele.

(Țăranii vor să se repeadă asupra lui Leonaș.)

LEONAȘ (scoțând un pistol): Să nu vă mișcați, că dau.

GUGULIȚĂ (ascunzându-se după Chirița): Neneacă... ne-mpușcă!

CHIRIȚA (ascunzându-se după Safta): Vai de mine, c-aista-i volintir!

SAFTA (ascunzându-se după Șarl): Nu lăsa, monsiu Șarlă.

ȘARL (alergând înaintea lui Leonaș): Arrêtez, monsieur...

LULUȚA (lângă Leonaș): Leonaș, te rog... nu face vro nenorocire.

LEONAȘ: N-ai nici o frică, Luluță. Cât pentru d-ta, Chirițoaio... scrie-n frunte ce-ți spun: de azi înainte te așteaptă la toate șotiile din partea mea.

CHIRIȚA: Nu-mi pasă, că-s isprăvniceasă.

LEONAȘ: Tu, Luluță dragă... fii liniștită, c-oi priveghe totdeauna asupra ta. Adio... (Sărută pe Luluța și se depărtează spre fund.) Să ne vedem sănătoși, Bârzoaie.

CHIRIȚA: Ba să te văd, când te-oi chema eu... (Împreună.)

LEONAȘ: (Arie din “Baba Hârca: “Dar ce este, ce-ntâmplare”)

Lasă, lasă, Chirițoaie,

Babă-Cloanță, ră strigoaie.

Îi păți tu, vai de tine,

Multe șotii de la mine!

CHIRIȚA și CORUL

Cale bună, sprâncenată,

Mergi la dracu, să-i fii plată;

Și să nu dai ochi cu mine,
Că-i păți, zău, o rușine.
LULUȚA (căutând să împace pe Leonaș)
Mergi, iubite,-n cale bună...
Nu te pune c-o nebună.
ȘARL (căutând să împace pe Chirița)
Non te superi de mânie...
Non te-apuc l'apoplexie.
(Împreună.)
LEONAȘ
Lasă, lasă, Chirițoaie etc.
CHIRIȚA și CORUL
Cale bună, sprâncenată etc.
(Leonaș iese.)

SCENA XIII

Cei dinainte, în afară de LEONAȘ

CHIRIȚA: S-o dus volintiriu?

ȚĂRANII: S-a dus.

CHIRIȚA: De-acum hai să ne ducem și noi la târg ca să ne punem în siguranție... Ioane, gata-s trăsurile?

ION: Gata, cucoană.

CHIRIȚA: Du-te de zi jăndarilor să vie aici cu săbiile scoase... (Ion iese.) Cumnățică, pune la cale să ducă lucrurile la trăsură... (Safta intră în casă.) Și voi, na doi fifirigi... să beți în sănătatea boieriului.

ȚĂRANII: Să trăiască boierul ispravnic!

CHIRIȚA: Amin!

(Jandarmii intră pe poartă cu săbiile scoase și stau în fund. Safta vine aducând șapca lui Guliță și capela Luluței. Câteva slugi ies totodată din casă purtând geamandanuri, cutii și saltele și se îndreaptă spre poartă.)

CHIRIȚA: Iaca și jandarii... iaca și lucrurile... suntem gata ca ș-un purces... Haideți de-acum... Guliță, dă brațul Luluței... Monsieur Charles, je vous prie a la brayette.

ȘARL: Comment?... vraiment, nous partons?

CHIRIȚA: Oui, nous lavons le baril.

ȘARL: Le baril?

CHIRIȚA (cu nerăbdare): Oui... nous lavons le baril... spălăm putina... quoi... nous disons comme ça en moldave.

ȘARL: Ah! (În parte.) C'est égal, elle m'agace de plus en plus.

GUGULIȚĂ: Neneacă... da nu iei ș-un curcan fript la drum?

CHIRIȚA: Iaca că era să uit curcanu cel bătrân... Ioane, ie curcanu să-l duci boieriului.

ION (iese): Îndată, cucoană... (Vine aducând un curcan în brațe.)

CHIRIȚA: Hai... (Cu entuziasm.) La isprăvnicie!

COR (Arie "Sonni la trompa-ntrepida")

CHIRIȚA, SAFTA, ȘARL, GUGULIȚĂ

Hai la isprăvnicie,

În slavă, avuție

Și-n lungă veselie

De-acuma să trăim!

ȚĂRANII

A voastr-isprăvnicie

Ferice să vă fie.

Bună călătorie

Cu toții vă dorim.

CHIRIȚA

Ah! sunt isprăvniceasă!

Parcă-s împărăteasă.

Aferim, moțpăneasă!

Chirițo, aferim!

Ah!

(În repriza corului, jandarmii pornesc înainte; după ei, Luluța cu Guliță, pe urmă Șarl dând brațul Chiriței și Saftei și, în sfârșit, Ion purtând curcanul. Marș general. Țăranii aruncă cușmele în sus.)

(Cortina cade.)

ACTUL II

Teatrul reprezintă salonul Chiriței, cu cinci uși: una în fund care duce afară și câte două de fiecare parte. O canapea în stânga pe planul I, jilțuri, scaune ș.c.l.

(Scena se petrece într-un târg din ținut.)

SCENA I

(Air “Des Compliments”)
CHIRIȚA (pe canapea)
Iată-mă-s isprăvniceasă!
Dorul meu s-a împlinit.
Ce vis (bis) frumos și fericit!
M-am făcut cea mai aleasă
Și tot neamul mi-am mărit.
Ce vis (bis) frumos și fericit!
Toată lumea mi se-nchină,
Căci aice eu domnesc,
Și din oricare pricină
Eu întâi mă folosesc.
Păstrăvi buni și căprioare,
Căpățâne de zahar,
Juvaeruri, bani, odoare...
Toate le primesc în dar!
Iată-mă-s isprăvniceasă!
Ș.c.l., ș.c.l.

SCENA II

CHIRIȚA, ION (în livrea)

ION: Cucoană... cucoană... jidovii cei cu pricina de ieri au adus zece căpățâni de zăhar.

CHIRIȚA: Numai?... târtanii dracului... tot șaferi!... De unde făgăduise 12 căpățâni... Las' că mi-or mai căde ei la mână...

ION: Să le primesc?

CHIRIȚA: Auzi vorba?... Du-le în cămară!

(Ion iese și începe a căra căpățânile prin fundul scenei câte două, două. El le duce în odaia din fund în stânga și, de câte ori trece, numără tare căpățânile, zicând: două, patru, șase, opt, zece.)

CHIRIȚA (în parte): Dulce-i viața de isprăvniceasă!... zăhărită viață!... Ai jandari la poartă, la scară, la ușă... și când ieși la primblare, ai alai pe lângă trăsură... Cu toate aceste de m-aș porni mai degrabă la Paris!... că m-am săturat de Moldova... of! de-ar veni azi monsiu Șarlă de la Iași să-mi aducă pasportu, m-aș porni cu nepusă masă... Pune-ți în gând efect ce-oi să fac la Paris ca isprăvniceasă... Oi să le par franțuzilor cât...

ION (trecând prin fund): Două!

CHIRIȚA (întorcându-se): Ce?

SCENA III

CHIRIȚA, BÂRZOI (iese din odaia din stânga, cea de pe planul I. El poartă șapcă de aghiotant și un palton cu bumbi mari cât niște farfurioare.)

BÂRZOI (intrând): Ardă-le focu straie nemțești, că-mi vin de hac!

CHIRIȚA: Da bine, frate, încă nu te-ai mai dus la canțelerie?

BÂRZOI: Apoi dă!... de când m-ai scos din minte ca să mă schimosești în stărie strâmtă, pun câte două ceasuri până mă-mbrac... și ȱan privește ce seamă... cu bumbii ȱști mari?... Parcă-s un negustor de farfurii.

CHIRIȚA: ȱan taci, taci... că de-o mie de ori te prinde mai bine așa, decât cu anterior și cu giubeaua... ȱncalte mai sameni a ȱspravnic... dar ȱnainte parcă erai un lăutar din tarafu lui Barbu... știi? cel cu naiu.

BÂRZOI: Ai vorbit de te-ai prichit. Măcar!... ce-mi mai bat eu capul să te-aduc la cunoștință!... De când te-ai făcut ȱsprăvniceasă... nu ȱi-o rămas fire de minte ȱn cap nici măcar...

ION (trecând): Patru.

CHIRIȚA (mănioasă): Ce face?

BÂRZOI (văzând căpățânile): Ce-s aeste, Ioane?

ION: Peșcheșu jidovilor celor cu pricina... zece căpățâni.

BÂRZOI (Chiriței): Socot că nu te-ai mai jălui că n-ai zahar... Hai, apucă-te de dulceți.

CHIRIȚA: Eu? să fac dulceți?... Ai nebunit?

BÂRZOI: D-apoi cine?... eu?

CHIRIȚA: Facă cumnățica Safta, soră-ta... da eu știu că nu mi-oi pârli fața la foc.

BÂRZOI: Ce față?... ce față?... Da pân-acum, mă rog, cum ȱi-ai pârli-o ca toate celelalte

gospodine din târg?

CHIRIȚA: Pân-acu nu eram isprăvnicasă... de asta... înțelesu-m-ai?

BÂRZOI: Ard-o focu isprăvnicie!... că mare belea-i pe capul meu!... De când m-o împins păcatele să fiu în slujbă... tot dojane primesc de la departament...

CHIRIȚA: Dojane?

BÂRZOI: Asta n-ar fi nimică... dar ați căpchiet cu toții în casă... ba încă m-ați căpchiet și pe mine!

CHIRIȚA: Ce te-o apucat azi?

BÂRZOI: Las' că d-nee cucoana nu se mai catadicsește să caute de gospodărie... să facă cozonaci, pască, păstrămuri, dulceți, vutci, vișinapuri... ca la casa omului... sau măcar să-mi facă la masă vrun cheșchet, vro plachie, vro musaca, vro capama, vro paclava... vro ciulama... bucate creștinești... sănătoase și ușoare... unde!... șede toată ziua pe tandur, la tualetă, și din blanmanjele, din bulionuri, din garnituri nemțești nu mă slăbește... auzi?... blanmanjele?... bulionuri?... Borș și alivenci... că cu astea am crescut în casa părintească...

CHIRIȚA: Iar o început litopisițu!

BÂRZOI: Ș-apoi și alt păcat... a luat obicei să aducă la sfârșitul mesei păhăruțe verzi cu apă caldă... cică așa-i moda la Ieși... de-și spală gura unii dinaintea altora... și nu-i zi în care să nu mănșel... și să nu beau apă caldă!

CHIRIȚA (publicului, arătând pe Bârzoii cu dispreț): Priviți-l, mă rog!

BÂRZOI: Și când ar fi numai atâta... d-apoi de-acole... cheltuieli, nu șagă... pe mobili nouă cu lastic... pe trăsuri de cele cu fundu la pământ... pe straie cu fir la slugi... pe lampe de cele cu apă... pe fleacuri... capele... rochii cu jiletce... cușme jidovești de ascuns mâinile iarna... conțerturi de strâns talia... Cine le mai poate înșira?... Da-i lipsă de păsări în ogradă... da-i cămara pustie... aș!... ce-i pasă cucoanei!... când o cauți... unde-o găsești?!

la șandra mandra.

CHIRIȚA: Șandra mandra?

BÂRZOI: Dar... cea care vinde rochii și capele...
Sărmană Chiriță! ai nebunit la bătrânețe, fata mea!

CHIRIȚA: Ian... nu mai bodogăni... că parcă
ești o moară stricată... Mai bine du-te la canțelerie,
că te-or fi așteptând împricinații.

ION (trecând): Zece!

BÂRZOI (tresărind): Zece împricinați?...

CHIRIȚA: Ha, ha, ha, ha... S-o spăriet
ispravnicu de treabă multă. Hai... cară-te și vină
mai devreme acasă, că astăzi avem musafiri.

BÂRZOI: Ce musafiri?

CHIRIȚA: Ai uitat că dăm masă mare astăzi...
de ziua bună că mă duc la Paris și că logodim pe
Guliță cu Luluța?

BÂRZOI: Ba că să zici... altă nebunie!

CHIRIȚA: Nebunie?

BÂRZOI: Guliță-i prea tânăr.

CHIRIȚA: Cu atâta mai bine... însuratu de
dimineață și mâncatu devreme...

BÂRZOI: Și Luluța-i bolnavă... pățimașă... are
toane de nebunie. N-o vezi toată ziua cum
necăjește biata mătă din casă?... Cum o să-mi dau
eu băietu... bunătate de odor în mâinile ei?

CHIRIȚA: Cu adevărat îi cam lipsită acu... dar
i-a trece... Când o ave un bărbat n-a mai bate
mâțile.

BÂRZOI: Da de unde știi că s-o îndrepta?

CHIRIȚA: Știu, că doar și mie-mi erau dragi
mâțile pân-a nu mă mărita... și cum te-am văzut pe
d-ta, nu m-am mai uitat la ele... Ș-apoi s-o
îndrepta, nu s-o îndrepta... vrei să pierdem zezstrea
Luluței de la mână?

BÂRZOI: Ei, bine... treacă pentru logodnă... dar
la Paris ce ai să cauți?

CHIRIȚA: Să mă primblu... să mă mai răcoresc,
că m-am uscat aici în provincie.

BÂRZOI (pufnind): Ba că chiar... se vede că nu
te-ai uitat de mult în oglindă!

CHIRIȚA: M-am uscat îți zic... și de nu m-oi porni degrabă... să știi că-mi vine ipohondrie... (Țipând.) Of! că nu mai pot trăi în țara asta!...

BÂRZOI: Taci, soro... nu răcni așa, că te-aude musafirul... Du-te și la Beligrad dacă vrei.

CHIRIȚA: Musafiri? ofițeri?... cu adevărat?...

BÂRZOI: De treabă ofițer, să-ți spun drept!... De aseară de când a tras în gazdă la noi... tot părinte ispravnice mi-a zis.

CHIRIȚA: Nu ți-o spus cu ce treabă o venit aici?

BÂRZOI: Nu... dar l-am priceput eu... Pare-mi-se că-i trimis tiptil ca să cerceteze starea isprăvniciilor.

CHIRIȚA: Dacă-i așa... de ce șezi și nu te duci la cântălerie?... că-s aproape de 12.

BÂRZOI: Iaca mă duc... doar nu dau tătarii... însă ian ascultă, soro: cată să fie masa gata mai devreme, că eu nu-s deprins nemțește.

CHIRIȚA: Înainte de 5 ceasuri nu se poate.

BÂRZOI: La 5?... când se pun boierii la cărți?

CHIRIȚA: Așa-i moda la Iași.

BÂRZOI: Sta-i-ar în gât cine-o mai scornit-o!... (Iese furios prin fund.)

CHIRIȚA (singură): Ei!... geaba, geaba!... cât îmi bat eu capul să-l mai cioplesc... să-l mai chilesc... pace!... îi stă rugina de-o șchioapă la ceafă. Ce deosebire cu musafiriul nostru! îl cunoști cât de colo că-i civilizat... Iaca, de pildă aseară, când am luat ceaiul... ofițeri și-o pus frumușel zahărul-n ceașcă cu cleștele cel de argint... da d-lui... las' că bodogănește că n-ar trebui să deie ceai la iuli, pe călduri... dar ce face?... ie zahărul cu degetele din zaharniță și-apoi îl pune în clește... încât îmi vine așa paracsân!... Îmi era mai mare rușinea de ofițer aseară... (Către public.) mai ales că... știți una? îmi face curte moțpanu... ce vă spune Chirița!

SCENA IV

CHIRIȚA, LEONAȘ (îmbrăcat în uniformă de ofițer și purtând mustăți mincinoase, iese din odaia din dreapta, cea de pe planul I)

(Arie din “Rămășag”: “Am înghețat”)

CHIRIȚA (în parte)

Iată-l, valeu!

Fără să vreau

Simt acum, zău,

Că mă roșesc!

Mii de furnici,

De tricolici,

De vârcolici

Vai! mă muncesc!

LEONAȘ (în parte)

Iat-o, valeu!

Fără să vreau

Baba mereu

O întâlnesc.

Mă jur aici,

Ca tricolici

Ca vârcolici,

Să o muncesc!

CHIRIȚA: Bună dimineața... bonjour, monsieur...
Cum ai petrecut noaptea?

LEONAȘ: Sărut mâinile... cât se poate de bine...
mai ales că am avut un vis de minune.

CHIRIȚA (cochetând): Îi fi visat poate că te-ai
făcut ghinărar.

LEONAȘ: Atâta nu-i nimic.

CHIRIȚA: Crai poate?

LEONAȘ (apropiindu-se și luând pe Chirița de
mână): Crai?... cum o înțelegi vorba asta,
cuconiță?

CHIRIȚA: Cum ți-a plăcea mai bine d-tale.

LEONAȘ: Dar... dacă mi-ar plăcea să mă fac

puțințel... crai... în minutul acesta... nu te-ai supăra?

CHIRIȚA (coborând ochii și trăgându-și mâna):
Vai de mine, că reci ți-s mâinile...

LEONAȘ: Dovadă că mi-i inima fierbinte.

CHIRIȚA: A fi, că-i lumea ră... dar ce vis zici c-ai avut?

LEONAȘ: O bazaconie din ceea lume. Pune-ți în gând că parcă mă furase o zână și mă dusesese într-o grădină plină de păsări galbene.

CHIRIȚA: Or fi fost canari.

LEONAȘ: Canari... ganguri... nu-ți pot spune... dar ce-i curios, că toate se închinău la mine și-mi cântau ia așa (imitând un canar) chiriririririța... chiriririririița...

CHIRIȚA: Chirița?... Ei, apoi era canar... și, zău, pomenea numele meu, Chiririririița?...

LEONAȘ: Te îndoiești?... (Caută cu dragoste la Chirița și oftează.)

CHIRIȚA (coboară ochii): Ba... nu... dimpotrivă mai vârtos... dar mă mir de unde și până unde?... nu pot înțelege ce însemnează...

LEONAȘ: Nu înțelegi că am adormit cu gândul la mata?

CHIRIȚA: Asta mă flatarisește... domnule... (cu pudoare), însă nu se cade să mi-o spui nitam, nisam... tronc în obraz...

LEONAȘ (făcând că-i deznădăjduit): Vai de mine!... poate că te-am supărat cu vorbele mele?...

CHIRIȚA: Ce se potrivește!... Nu se supără Chirița cu una, cu două... dar trebuie să socotești că-s o ființă gingașă... impresionabilă... sentimentabilă...

LEONAȘ (în parte): Iaca, frate!... și ea vorbește limba cea nouă cu bibiluri.

CHIRIȚA: Trebuie să socotești că cuvintele d-tale pot să mă scoată din sărite și să-mi pricinuiască un nicsis...

LEONAȘ: Un nicsis?... Ah, scumpa mea cucoană Chiriță hăi!... crede-mă că de când sunt în

lume n-am întâlnit un ipochimen atât de nostim ca mata...

CHIRIȚA (cu dragoste): Să mă vezi moartă?

LEONAȘ: Să te văd... și când ai ști!... când ai pricepe zguduirile inimii mele!... Știi?... parcă se tot cutremură pământul!

CHIRIȚA (cu dragoste): Să mă vezi pe năsele?

LEONAȘ: Să... M-ai fermecat... m-ai scos din simțiri... căci când te zăresc... ia așa-mi scapără pe dinaintea ochilor... să juri că ești un fulger... o trăsniță...

CHIRIȚA: Trăsniță?...

LEONAȘ: Ba nu, trăsnit... m-a luat gura înainte... Ah! Chirițoaie, ești o zână.

CHIRIȚA (cochetând): Ian las'.

LEONAȘ: Un muțun...

CHIRIȚA: Ei...

LEONAȘ: O zarnacade.

CHIRIȚA (bucuroasă): O acade? O zarnacade? ah!

LEONAȘ: Chirițoaio, Bârzoaio, dacă mă iubești... dă-mi portretul matale.

CHIRIȚA: Da cum, Doamne, iartă-mă?... așa îndată?

LEONAȘ: Dă-mi-l... ori mă-mpușc în ochii matale cei verzi...

(Scoate un pistol de ciocolată.)

CHIRIȚA (speriată): Vai de mine că avan mai ești!... (Scoțând un portret mare din sân și dându-l lui Leonaș.) Na, frate, și nu face păcat.

LEONAȘ: Ah!... Chirițoaie... să fii blagoveștită în vecii vecilor că m-ai scăpat de la moarte...

(Mușcă pistolul, în parte.) Bună ciocolată!

CHIRIȚA (în parte): Ei, apoi mi-i drăguț și pace...

(Arie din "Doi morți": "Ia țiganca maladaia")

LEONAȘ (cu foc)

Ah, Chirițo, scumpă zână,

De-acum ești a mea stăpână.

Și-n veci te-oi iubi!

CHIRIȚA (cu dragoste)
 Ah și eu, zău, totodată
 Cu-a mea dragoste-nfocată
 Nici că te-oi slăbi.
 (Se îmbrățișează cu foc.)
 (Împreună.)
 LEONAȘ (în parte)
 Vai! băborniță bătrână,
 Bine că te-am pus la mână.
 Cum te-oi mai suci!
 CHIRIȚA (în parte)
 Bine că l-am pus la mână...
 De-acum sunt a lui stăpână...
 Cât l-oi mai iubi!
 (Leonaș o strânge tare pe Chirița în brațe.
 Chirița se smucește rușinoasă.)
 CHIRIȚA: Ah... Leonaș... te rog...
 menajarișește-mă... nu face abuz de slăbiciunea
 unei gingașe ființe: dacă mă iubești... dacă-ți sunt
 scumpă... fii delicat... nu mă opri mai mult... lasă-
 mă să fug... că mă muncește cugetul...
 (Se tot trage îndărăt.)
 LEONAȘ (fără a să mișca din loc, în parte): Du-
 te la Bender, rusalie.
 (Împreună.)
 LEONAȘ
 Vai, băborniță bătrână.
 CHIRIȚA
 Bine că l-am pus la mână.
 (Chirița iese în stânga, fugind și aruncând o
 sărutare lui Leonaș care pufnește de râs.)

SCENA V

LEONAȘ: Ha, ha, ha, ha!... încă așa babă strechiată!... Auzi?... ha, ha, ha... Cică să nu fac abuz!... (Imitând pe Chirița.) “Ah, Leonaș... dacă mă iubești... menajarisește-mă... lasă-mă să fug... mă muncește cugetul...” Ha, ha, ha... bine că i-am prins portretul la mână... de-acum îi la cheremul meu... A! Chirițoaie, m-ai alungat de la Bârzoieni?... te-oi învăța eu... Am jurat să-i joc feste peste feste... și văd că pân-acum îmi merge bine... Baba nu mă cunoaște sub uniformă asta militărească... ea mă crede că-s ofițer... minunat!... De m-aș putea încalce întâlni cu Luluța... A!... iat-o... (Se trage mai deoparte în fund și privește cu dragoste la Luluța.)

SCENA VI

LEONAȘ, LULUȚA (intră pe ușa din fund, ținând o mătă în brațe)

LULUȚA (dezmierdând mătă și nevăzând pe Leonaș)

(Arie nouă)

Frumușică mătăsoară,
Cu-a ta mică unghișoară
Apără-mă ne-ncetat
De oricare-amorezat.
Dar pe cel ce-mi place mie,
Pe iubitul Leonel,
Să-l dezmierzi cu bucurie
Și să-i torci, torci frumușel.
Fă-i miau, miau, pisică dragă,
Ca să-i dai să înțeleagă
Că-a lui ființă-mi este dragă...
Că ne-ncetat gândesc la el.

LEONAȘ (în parte): Draga Luluță!... gândește la mine... (Tare.) Miau, miau...

LULUȚA (tresărind): Ce-i?... (Văzând pe Leonaș, se uimește.) Dnul ofițer!...

LEONAȘ: Eu... Luluță... nu mă cunoști?

LULUȚA (cu sfială): Nu... domnule...

LEONAȘ (scoțându-și mustățile): Uită-te bine la mine.

LULUȚA (veselă): Leonaș! (Se aruncă în brațele lui.) Tu aici?... în uniformă?... (Scapă mătă.)

LEONAȘ: Mai încet... să nu ne-audă baba... Am împrumutat straietele unui prieten ca să pot intra în casa Chiriței și să mă apropiu de tine.

LULUȚA: Și nu te-a cunoscut mătușica?

LEONAȘ: Nu... că almintere mă da afară... ca la Bârzoieni... îți aduci aminte, dragă Luluțică?... Știi tu că de-atunci îs șase luni?

LULUȚA: Cui o spui, Leonaș dragă?... Am numărat zilele pe degete în toată vremea cât nu te-am văzut.

LEONAȘ: D-apoi eu!... Ce n-am cercat să te pot întâlni!... dar în zadar!... se vede că te ține baba de aproape... închisă ca într-un harem?

LULUȚA: Așa... se teme să nu-i scape zestrea de la mână.

LEONAȘ: Cum?

LULUȚA: A hotărât, precât am înțeles, să mă cunune cu Guliță.

LEONAȘ: Să te mărite pe tine... cu țincariul ei?

LULUȚA: Dar... vrea dintâi să ne logodească... ș-apoi peste doi ani să facă cununia... Aista-i planul Bârzoilor... și chiar astăzi au de gând să facă logodna.

LEONAȘ: Și tu... primești, Luluță?

LULUȚA: Eu?... astfel primesc de bine, că de două luni de zile de când le-am aflat planul, mă fac din vreme în vreme că am toane de nebunie... pentru ca să le joc o festă de cele frumoase chiar la logodnă.

LEONAȘ: Bravo, Luluță... să nu te dai... dacă mă iubești.

LULUȚA: Îi vedea.

LEONAȘ: Cu toate aceste... știi una? Ce-i în mână nu-i minciună... Hai să fugim împreună.

LULUȚA: Bucuros, Leonaș, dragă... cu tine m-aș duce-n fundul lumii. Dar cum să facem? că-s păzită din toate părțile...

LEONAȘ: Foarte lesne... Hai să ieșim pe poartă, la braț... ca când am merge la primblare... și cum om scăpa în uliță, ne facem nevăzuți... Vrei?

LULUȚA: Vreau ce-i vrea tu...

LEONAȘ: Haideți dar să nu pierdem vreme... și să nu deie stahia peste noi.

LULUȚA: Hai... de-acum mă-ncred în dragostea ta.

LEONAȘ (strângând-o în brațe): Draga mea Luluță!

(Împreună.)

(Arie nouă)

Ah! de-acum în fericire
Soarta vrea ca să trăiesc,
Și în dulcea ta iubire
Raiul să găsesc.

(Leonaș ridică pe Luluța în brațe și o sărută.)

SCENA VII

LEONAȘ, LULUȚA, ION, GUGULIȚĂ

(Guliță și Ion intră tocmai când Leonaș sărută pe Luluța. Guliță îi îmbrăcat după modă: pantaloni foarte strâmți, jiletcă scurtă, frac cu talie și cu cozile scurte, fiong mare la cravată.)

GUGULIȚĂ (încremenit): Ai văzut, Ioane?

ION: Am văzut, cucoane.

LEONAȘ (Luluței): Cine-i sfrijitul ista?

LULUȚA: Guliță.

LEONAȘ: A!... (pufnește de râs încet).

GUGULIȚĂ (rătoindu-se): Domnule... ce făceai aici cu Luluța?

LEONAȘ (dezmierdându-l): Ce-ți pasă mătăluță, monsiu Gurluiță?...

GUGULIȚĂ (sărind înapoi): Nu mă chem Gurluiță... da Guliță.

LEONAȘ: Ba Gurluiță.

GUGULIȚĂ: Ba Guliță, îți zic... auzitu-m-ai?

LEONAȘ: Ei... fie și Gărgăriță, dacă vrei... Ce te rățoiești așa?

GULIȚĂ: Mă rățoiesc pentru că vreau să-mi dai santifacție... duel... auzitu-m-ai?

LULUȚA: Duel?

LEONAȘ: Gugulea băbacăi... că nostimu-i... Vrei santifacție?... Ei, poftim o jucărică de ciocolată.

GUGULIȚĂ (zvârlind ciocolata jos): Nu mi-i foame...

LEONAȘ: Nu?... ai păpat zacuscă astăzi?

GUGULIȚĂ: Domnule... știi d-ta că eu, când mă mâniu, mă fac leu?

LEONAȘ: De care?... leu... bătut?

GUGULIȚĂ (furios): Ai auzit, Ioane?

ION (mâncând ciocolata): Îi bună, cucoane.

GUGULIȚĂ: Ba leu, paraleu... auzitu-m-ai... și

ca să ți-o dovedesc, îți cer duel.

LULUȚA: Ha, ha, ha, ha.

GUGULIȚĂ: Ce râzi d-ta?... Vreu duel! așa să știi.

LEONAȘ: Foarte bine... cum vrei să ne batem?... de-a mingea, ori de-a baba-oarba?

GUGULIȚĂ: Ai auzit, Ioane?

ION: Am auzit, cucoane.

LEONAȘ: Dacă poftești almintere... trebuie să-ți fac cunoscut că cu pistolul am ucis mai deunăzi cinci nagâți... cu sabia zece curcani și cu pușca opt șoldani... În care număr vrei să te pun?... în rândul nagâților, în rândul curcanilor, ori în al șoldanilor?... alege...

GUGULIȚĂ (slăbind): Cu pistolul vreau să mă bat!

LEONAȘ: A!... te pui în rândul nagâților?... Prea bine... îi fi al 6- lea la număr.

GUGULIȚĂ: Ai auzit, Ioane?

ION: Am auzit, cucoane.

GUGULIȚĂ: Ba cu sabia.

LEONAȘ: Și mai bine... te-oi face curcan.

GUGULIȚĂ: Ba... cu... pușca.

LEONAȘ: Minunat... te-oi șoldăni dintr-o chiteală.

GUGULIȚĂ: Ba... cu pistolul.

LEONAȘ: Ei! hotărăște-te acu... sau nagât, sau curcan... oricum a fi, sunt sigur că te trimit în rai cu cerga-n cap.

GUGULIȚĂ: Ai auzit, Ioane?

ION: Am auzit, cucoane.

GUGULIȚĂ (făcându-și curaj): Cu cerga-n cap?... ba tu te-i duce-n rai... Auzitu-m-ai?

LEONAȘ: Om vedea care...

GUGULIȚĂ (răcnind): Te-oi învăța eu să săruți pe Luluța...

LULUȚA: Și ce-ți pasă d-tale... cherapleșule?

GUGULIȚĂ (furios): Cherapleș!... Ai auzit, Ioane?

ION: Am auzit, cucoane... Cherapleș... (Iese

după sfârșitul ariei.)
(Arie din “Chirița”: “Vai ce întâmplare”)
(Împreună.)
GULIȚĂ
Ce obrăznicie!
Stau uimit pe loc.
Și, zău, de mânie
M-am făcut chiar foc.
CEILALȚI
Vezi-l, de mânie
O-nlemnit pe loc.
Fața-i stacoșie
S-a aprins de foc

SCENA VIII

Cei dinainte, CHIRIȚA

CHIRIȚA: Ce este?... Cine se sfădește?

GUGULIȚĂ: Neneacă, neneacă... ofițeriul a sărutat pe Luluța.

CHIRIȚA: Domnu ofițer?... (Cunoscând pe Leonaș.) Ce-mi văzură ochii? Leonaș!

GUGULIȚĂ: I-am cerut duel.

CHIRIȚA: Duel?... să te omoare!... (Furioasă.) Ce cați aice-n casa mea, berbantule?

LEONAȘ: Ce să caut, cucoană?... o zarnacade.

CHIRIȚA: Ți-oi da eu acuși o zarnacade de nu-i putea-o duce, nerușinatule... că te dau pe mâinile jandarmilor... (În parte.) Auzi? să mă facă a crede... că-mi face curte!

LEONAȘ: Iaca ies (imitând pe Chirița), dar, te rog, nu face abuz... de slăbiciunea unei ființe sentimentabile... lasă-mă să fug... cugetul mă muștră... Ha, ha, ha. (Vrea să iasă.)

CHIRIȚA: Haiducule!...

LULUȚA: Leonaș, Leonaș... nu mă lăsa singură aici. (Aleargă lângă el.)

LEONAȘ (încet Luluței): N-ai grijă, că oi găsi eu vrun chip să vin iară.

CHIRIȚA: Ce faci acolo, giupâneaso? îți plac ofițerii?... încoace să vii... (O ia de mână și o dă deoparte.)

LEONAȘ: Adio, Chirițoaie Bârzoaie...

CHIRIȚA: Ieșit-ați azi?

LEONAȘ: Adio, zână... adio, mușun... Portretul tău nu se va dezlipi niciodată de la sânul meu... Ha, ha, ha.

CHIRIȚA: Portretul meu? (În parte.) Vai de mine!... Ce-am făcut!... M-am dat în mâinile haiducului!

(Împreună.)

CHIRIȚA, GUGULIȚĂ,

Ce obrăznicie!

Etc., etc.

LEONAȘ, LULUȚA

Vezi-i, de mânie

Etc., etc.

CHIRIȚA

Ah! ce nebunie!

Stau uimită-n loc.

Și, zău, de mânie

M-am făcut chiar foc.

(Leonaș iese pe ușa din fund, în dreapta.)

SCENA IX

Cei dinainte, afară de LEONAȘ, BÂRZOI și ION (intrând prin fund)

BÂRZOI: Ce spui, mă Ioane, de duel?... Guliță?... duel!... unde-i?... A! iacată-l... (Îl ia în brațe.) Gugulea băbacăi!... unde-i duelgiul, să-l trântesc la gros?

GUGULIȚĂ: A luat tălpășița, băbacă... l-am speriat eu.

BÂRZOI: Viteazul băbacăi, viteaz!... Da bine, Chirițo, pentru ce era să se puie în primejdie odorul?

CHIRIȚA: Pentru că a prins-o pe d-neii, duduca cea crescută în pansioane, sărutându-se cu ofițerii.

BÂRZOI: Ialei!

LULUȚA (făcându-se nebună)

Zice că era o babă,

Biată babă ș-un moșneag,

Ș-amândoi când n-aveau treabă,

Se rezemau pe toiag...

(Imitând poza moșnegilor rezemați pe toiag.) Ia, așa... și dau din cap... așa (dă din cap tremurând) unul la altul... parcă se tot mustrau... Ha, ha, ha, ha...

BÂRZOI: Iaca pozna, soro, că iar i-a venit toana nebuniei.

CHIRIȚA: Săracan de mine!... tocmai azi, în ziua logodnei?

BÂRZOI: Taci...

LULUȚA

Baba zicea: Moșulică,

Vreau o noră precum nu-i.

Moșu zicea: Băbulică,

Îți mai pune pofta-n cui.

(Râde pierdută.)

BÂRZOI: Sărmana copilă!... mult o ține când o

apucă?

CHIRIȚA: Câte-o zi întreagă...

BÂRZOI: Parcă nu-i lucru curat!... Hai, Chirițo, să o lăsăm singură... poate că și-a veni în cunoștință.

CHIRIȚA: Hai... (În parte.) Zău că-mi vine și mie să nebunesc de ciuda ofițerului... Să mă ieie în trii parale... coșcoge isprăvniceasă!... Așa rușine de când sunt n-am pățit!

GUGULIȚĂ: Hai, neneacă.

CHIRIȚA: Ba, nu, Guliță... mata șezi cu Luluța de o păzește să nu facă vro nebunie... șezi cu dânsa că ți-i logodnică...

GUGULIȚĂ (în parte): Dacă mi-i logodnică, de ce-mi zice cherapleș?

(Arie "Vai ce întâmplare", din "Doi morți vii".)
(Împreună.)

BÂRZOI, CHIRIȚA, GULIȚĂ

Sărmana copilă,

Ce patimă grea!

Mă apucă-o milă

Când privesc la ea.

LULUȚA (în parte)

Cât îmi pare bine

C-așa-i amăgesc.

Să râd, zău îmi vine

La ei când privesc.

(Cântând, Bârzoii și Chirița se trag încetișor îndărăt și intră în odaia lor.)

SCENA X

GUGULIȚĂ, LULUȚA (pe canapea)
(Mică tăcere. Guliță caută să se apropie de Luluța și nu îndrăznește. Luluța îl urmărește cu coada ochiului, zâmbind.)

LULUȚA (în parte, zâmbind): Așteaptă...
așteaptă... cocolitule... te-oi pune eu la cale și pe tine acuși.

GUGULIȚĂ (cu jumătate de glas): Luluță...
LULUȚA (în parte): Ce are de gând să-mi spuie?

GUGULIȚĂ (mai tare): Luluță...
LULUȚA (tresărind): Aud?... cine mă cheamă?... A!... monsiu Guliță... Ce poftești?
GULIȚĂ: Fi... Luluță, fi... nu-i frumos să lași ca să te sărute ofițerii.

LULUȚA: Eu?... care ofițer?
GUGULIȚĂ: Cel cărui am cerut duel... Nu te face-a uita.

LULUȚA: Ha!... cel care te-a făcut nagâț?
GUGULIȚĂ: Hî, hî...
LULUȚA: M-a sărutat el pe mine?... Nu-mi aduc aminte.

GUGULIȚĂ (în parte): Se vede că era într-o toană de nebunie și nu știa ce făcea...
LULUȚA: Ba... îmi aduc aminte... că ți-am zis, mi se pare... cherapleș.

GUGULIȚĂ (supărat): Iar?
LULUȚA: Da nu trebuie să te superi, monsiu Guliță, pentru că câteodată nu știi ce spun... Îmi vine așa ca o amețală cu furie... ideile mi se tulbură... ochii mi se aprind... și atunci, dacă nu m-aș stăpâni, aș bate și aș zgâria, și aș mușca pe toți.

GUGULIȚĂ (stând pe loc, în parte): Iaca... iaca!

LULUȚA: Atunci cea mai mică împotrivire mă

mânie... mă turbează și, zău, mă tem să nu fac vrun păcat într-o zi.

GUGULIȚĂ (trăgându-se înapoi): Iaca!... iaca!...

LULUȚA: Da unde te duci?

GUGULIȚĂ: Mă... cheamă neneaca.

LULUȚA: Nu-i adevărat... Stai aici cu mine.

GUGULIȚĂ: D-apoi...

LULUȚA: Nu vrei?... (Făcând că se mânie.)

Valeu!... iaca-mi vine... îmi vine să zgâriiu... Tare așa bate pe cineva...

GUGULIȚĂ: Nu te tulbura, că șed... (În parte.) Parcă-i o mătă.

LULUȚA: Așa mai vii la socoteală... Ian spune-mi, Guliță, știi că o să ne logodim astăzi?

GUGULIȚĂ: Știu.

LULUȚA: Și îți pare bine?

GUGULIȚĂ (cu foc): Îmi!

LULUȚA: Și mie... Nu poți crede cu ce nerăbdare aștept să fiu logodită și mai ales măritată... c-apoi atunci ai să fii toată ziua cu mine... pe mâna mea... Știu c-oi avea pe cine zgâria și mușca.

GUGULIȚĂ (în parte): Auzi, așa gust? Ba să ferească Dumnezeu...

LULUȚA: Ei, de vreme ce ai să-mi fii soțior... fă-mi puțintică curte. Spune-mi că mă iubești, că mă slăvești... că ești fericit... Dă!... să te văd.

GUGULIȚĂ (cu sentiment): Luluță... te iubesc... te slăvesc... sunt fericit...

LULUȚA: Și mă jur... zi după mine...

GUGULIȚĂ: Și mă jur.

LULUȚA: Să fac tot ce-i porunci.

GUGULIȚĂ: Să fac tot ce mi-i porunci.

LULUȚA: Parol?

GUGULIȚĂ: Parol?

LULUȚA: Da nu... eu te întreb... Parol că-i fi supus la toate?

GUGULIȚĂ: Parol.

LULUȚA: Dă-mi parola cu degetul.

GUGULIȚĂ (dându-i parola): Poftim.

LULUȚA: Bravo... așa te vreau... Acum ian cântă-mi o bucată din Lucia... știi?... frumos...

GUGULIȚĂ: Să cânt?... da... îs răgușit...

LULUȚA: Ce?... poate nu vrei?... (Îi arată unghiile.)

GUGULIȚĂ: Ba vreau (În parte.) Când ar veni neneaca să mă scape!

LULUȚA (cu nerăbdare): Hai... începe azi.

GUGULIȚĂ: Iaca încep... să-mi dreg glasul... (Guliță cântă o bucată din "Lucia" cu un chip comic. Luluța pufnește de râs în batistă.)

LULUȚA (bătând în palme): Bravo, bravo... bravissimo!

GUGULIȚĂ (îngâmfat): Ți-a plăcut!

LULUȚA: Minunat... I! ce puișor de bărbățel o să am!... îmi sare inima când gândesc... dar, apropo, ia joacă...

GUGULIȚĂ: Cum?... să joc?... așa nitam, nisam? Ai nebunit?

LULUȚA: Ce?... nu vrei?

GUGULIȚĂ: Nu.

LULUȚA: Nu!... (Sculându-se de pe canapea.) Vină-ncoace să te mușc... să te mănânc...

GUGULIȚĂ: Vai de mine!... mare belea-i fata asta!...

LULUȚA: Te-oi învăța eu să nu vrei, când poruncesc eu... (Îi arată unghiile și dinții).

GUGULIȚĂ: Săracul de mine!... îi în stare să mă mănânce de viu... Să nu rămâie nici o bucățică băbacăi... Luluțo... liniștește-te. (Aleargă prin odaie pe după canapea.)

LULUȚA (cârșnind din dinți): Ba nu... c-am să te mănânc...

GUGULIȚĂ: Ba nu mi-i mânca.

(Aria polcăi.)

LULUȚA: (alungând pe Guliță împrejurul canapelei)

Ba te-oi mânca.

GULIȚĂ

Ba nu, nu mi-i mânca.
LULUȚA
Ba te-oi mânca
Și nu-i scăpa.
GULIȚĂ (în parte)
Tare mi-i frică, valeu! valeu! valeu!
LULUȚA
De-a lui figură îmi vine să râd, zău!
(Împreună.)
LULUȚA (alungând pe Guliță)
Zău, te-oi mânca
Întreg, întreg eu te-oi mânca.
Și nu-i scăpa,
Tot nu-i scăpa.
GULIȚĂ (fugind)
Nu mi-i mânca
Zău nu, zău nu, nu mi-i mânca...
Că oi scăpa,
Tot oi scăpa.
GUGULIȚĂ (fugind în odaia tătâni-său):
Valeu... lupu, lupu!
LULUȚA: Ha, ha, ha, ha... (Iese alergând pe ușa
din fund.) L-am dezgustat de logodnă.

SCENA XI

ION, LEONAȘ (îmbrăcat în costum de bricicar)

ION (intră pe ușa din dreapta în fund): Intră, intră... nu-ți fie frică.

LEONAȘ: Da oare cuconu ispravnic acasă-i?

ION: Acasă... ai vro treabă cu d-lui?

LEONAȘ: Am, logofete Ioane... Am venit să mă jăluiesc.

ION: Bine-ai făcut... că boieru-i om drept și cu frica lui Dumnezeu; dar... adus-ai vrun peșcheș?

LEONAȘ: Ba nu... n-am știut că-i plac peșcheșurile.

ION: Nu?... apoi cară-te... N-are vreme să te primească boierul.

LEONAȘ: Da bine, logofete Ioane... unde să caut eu acu peșcheș?... păcatele mele!... Dă!... că cu toată sărăcia mea...

ION: N-ai nimică?... nici hârzob de păstrăvi?... nici caș de munte? nici căprioară? nici vro căpățână de zahăr?...

LEONAȘ: Doar nu-s băcal.

ION (la ureche): Nici bătuți?

LEONAȘ: Da bine... boierul metaherisește și?... (Face semn de numărat bani.)

ION: Huf... Ian caută bine-n pungă, că-i găsi poate vro carboanță ruginită.

LEONAȘ: O carboanță am... (Scoate o carboavă din pungă.) Unde- i ispravnicul să i-o dau îndată?

ION: Nu așa, că-i prea puțin ca să primească... almintere.

LEONAȘ: Cum?

ION: Așteaptă că-i vedea... avem alte tertipuri pe-aici... Așteaptă.

(Iese pe unde a intrat.)

LEONAȘ (singur): Aferim ispravnic! adună și cu carboanța... Bine c-am aflat-o și asta.

ION (intră serios aducând un curcan): Vezi d-ta curcanul ista?

Acest curcan bătrân
În țară e vestit.
Din el al meu stăpân
Își trage bun venit.
Curcan plin de noroc,
El, ca nealți curcani,
Scăpând de orice foc...
A fript mulți gogomani.

LEONAȘ: Cum asta, logofete?

ION: L-am vândut pân-acum de 57 de ori pe la
împricinați și o slujit pân-acum de 57 de ori ca
peșcheș.

LEONAȘ: Nu te pricep bine.

ION: Iaca: când vine cineva cu jalobă și cu
măinile goale... de pildă ca d-ta... eu, din porunca
boierului, mă ațin la ușă cu curcanul, îl vând pe o
carboanță... și pe urmă duc carboanța
ispravnicului, și iau iar curcanu înapoi de la
jăluitor... ca poclon... înțelegi?

LEONAȘ: Care vrea să zică curcanul ista ține
până acum 696 lei?

ION: În capăt.

LEONAȘ: Bună moșie.

ION: Îl cumperi?... ori te îndrept spre calea-
ntoarsă.

LEONAȘ: Cumpăr... na carboanța.

ION: Na curcanul...

LEONAȘ: Noroc să deie Dumnezeu! (Ia
curcanul și dă carboava lui Ion.)

ION: Amin... și la anu cu bine!... Mă duc să dau
carboanța boierului și să-i spun că ești aici. (În
parte, intrând la Bârzoi.) 58 cu asta... am s-o trec la
răbuș.

LEONAȘ (singur): Așa, părinte ispravnice?...
bine că ți-am aflat coțcăriile și curcăniile... Ne-om
răfui mai târziu... Dar oare unde-i Luluța?... (Caută
primprejur.) M-am schimbat în straie de cărucer,
ca să pot iar intra aici... să mă-ntâlnesc cu Luluța...

De-ar veni... am lua tălpășița amândoi pe ușa asta de din dos... Bricica mea-i la porțița grădinii... ne-am sui iute într-însa și nici tătarii nu ne-ar prinde... Cine vine? A! Ispravnicul!... Ce minciună să-i durez?...

SCENA XII

LEONAȘ, BÂRZOI, ION

BÂRZOI: Unde-i jăluitorul?

ION: Iacătă-l, cucoane.

LEONAȘ (îchinându-se): Eu sunt, măria-ta.

BÂRZOI: Ce cauți?... Cine ești?

LEONAȘ: Piciu bricicarul... să nu-ți fie cu bănat, măria-ta...

(Arie din "Doi morți vii": "Îi mare cu cei mici")

Eu sunt vestitul Pici

Ce n-am decât un bici

Ș-un cal străin, căzut,

Ș-o bricică de-mprumut.

Dar vai ș-amar de cine

Mă ia la drum pe mine!

Îl duc în fuga mare.

Cu poșta... și mai tare...

Dar îi paveaua rea?

Da-i mușterea greu?

(Bate din bici și zice:)

"Ce-mi pasă mie... mișcă, copile."

Nici bricica nu-i a mea,

Nici drumul nu-i al meu;

Că sunt vestitul Pici

Ce n-am decât un bici,

Din care tot pocnesc,

Cu care mă hrănesc.

BÂRZOI: Piciu bricicarul... de la Ieși?

LEONAȘ: Dar, măria-ta... știi?... din colț de la Sfântul Spiridon... Piciu bricicarul... Întreabă pe cine vrei și ți-a spune de mine... Câte jupânese cu testemeluri... câți logofiței cu vipiscă... tot Piciu îi bălăbănește hurduz-burduz, prin toate rătăcăniile... ba pe la vii... ba pe la Rădiu... ba pe la Sprăvalebabă... ba pe la clănțălărie... și tot cam pe datorie... că despre bătuți?... vorba ceea: i-a bătut vântul de

mult! Și când mă trezesc!... tufă-n pungă, tufă-n buzunar... afif!... Dar ce-mi pasă!... Piciu să trăiască! treacă de la mine... că doar îs român... îs creștin... slavă Domnului!... din toți negustorii și meșterii din Iași, numai eu am rămas din neam curat... și un biet halvițar... și un biet brahagiu... și un biet cojocar... toți ceilalți îs cu perciuni. (Toate aceste le zice foarte repede.)

BÂRZOI (astupându-și urechile): Mă!... ce daradaică hodorogită!... destul... stai...

LEONAȘ: Ha, ho... tbrrr... am stătut.

BÂRZOI: Spune acu ce cauți?

LEONAȘ: Ți-am adus un curcan, măria-ta, tocmai de la Iași...

BÂRZOI (în parte): Auzi Piciu?... și-i curcanul meu cel de pripas...

LEONAȘ: Și mă rog măriei-tale să-l primești drept peșcheș.

BÂRZOI (făcând că se supără): Adică... fără peșcheș nu puteai să vii?

LEONAȘ: Apoi dă, cucoane... nu te supăra... obiceiul pământului.

BÂRZOI: Ei fie... dă-l la fecior.

ION (apropiindu-se de Leonaș): Adă-l încoace.

LEONAȘ: Na... (Dă curcanul lui Ion.)

BÂRZOI (încet lui Ion, de ceea parte): Unde-i carboava, hoțule?

ION (dându-i carboava pe dinapoi): Iaca. (În parte.) Pil.

BÂRZOI (luând carboava): Bine, bine, fătul meu... Spune acu... ce pricină ai la isprăvnicie?

LEONAȘ (în parte): Oare ce dracu să-i înșir? (Stă puțin pe gânduri.)

ION (ieșind, în parte): 58 cu asta! De-a mai ținea isprăvnicia câțeva vreme, ne suim la sută... (Sărutând curcanul.) Vai! drăguțu-mi-i... mânca-l-aș fript... (Iese.)

BÂRZOI: Ei, dă!... spune azi... că n-am vreme de pierdut... Ce ai?

LEONAȘ: Apoi... ce să am, măria-ta? Ia

păcate!... M-am pornit de la Iași c-o actoriță... și după ce-am adus-o aici numai într-o fugă de cal... când la plată?... vrea să-mi mănânce dreptul, sub cuvânt c-am prăvălit-o de cinci ori.

BÂRZOI: O actoriță?... de la fteatru?

LEONAȘ: De-acolo... de la denia cea nemțească.

BÂRZOI: Și unde-o tras în gazdă?

LEONAȘ: La pitariu Chirculici... știi?... de la vale peste drum... Dacă-i avea bunătate să mergi d-ta să-i grăiești... ca părintele ispravnic... poate că nu m-ar lăsa păgubaș...

BÂRZOI: Bucuros, fătul meu... mă duc. (În parte.) N-am văzut niciodată actorițe... îs curios să văd ce lighioaie sunt. (Tare.) Mă duc...

(Își caută șapca.)

LEONAȘ (în parte): Călătorie sprâncenată... De-aș putea să-i depărtez pe toți de-acasă... mi-ar veni la socoteală... ca să fugim cu Luluța.

BÂRZOI: Iaca șapca... Vină cu mine, Piciule.

LEONAȘ: Mergi înainte, cucoane... că te-ajung.

BÂRZOI: Bine. (Vrea să iasă.)

SCENA XIII

LEONAȘ, BÂRZOI, CHIRIȚA, GUGULIȚĂ
(acești doi ies din odaia din stânga, planul I)

CHIRIȚA: Unde te duci, frate?

BÂRZOI: Vin-acuși... Mă duc păn' la vărul
Chirculici... să mă- ntâlnesc c-un ipochimen care-o
tras acolo-n gazdă.

CHIRIȚA: La Chirculici?... da Chirculici s-o
pornit de trii zile la moșie... ș-o pus să-i grijască
casele.

LEONAȘ (în parte): Tronc!... c-am codălghit-
o!...

BÂRZOI (lui Leonaș): Apoi... ce dârdâiai tu,
măi bricicarule?

CHIRIȚA: Care bricicar?... (Cunoscând pe
Leonaș.) Ce văd?... iar hoțu cel de Leonaș!

BÂRZOI: Leonaș?

GUGULIȚĂ: Dar, băbacă... aista-i ofițerul care-
a sărutat pe Luluța.

BÂRZOI: Duelgiu?... (Lui Leonaș.) Ce
însemnează dar?... grăiește... acu ofițer, acu
bricicar?...

LEONAȘ: Iaca, măria-ta... Am voit să văd cu
ochii cum faci dreptate în isprăvnicie... și cât țin
curcanii isprăvnicești.

CHIRIȚA: Vai de mine!... că aista-i Pepelea!

BÂRZOI: Așa? care vrea să zică... ești șpion d-
ta?... Apoi, așteaptă... dacă-i așa, să-ți dau o
răfuială isprăvnicească pe spinare. (Strigă.) Măi
jândari!

CHIRIȚA: Jândari!

GUGULIȚĂ: Jândari!

LEONAȘ: Așa-i socoteala?... apoi... ian
așteptați și voi să vă-nvăț eu galopu...

(În vremea cât cântă, îi lovește cu biciușca peste
picioare. Chirița, Bârzoii și Guliță sar prin casă în

măsura muzicei.)

(Aria galopului)

LEONAȘ

Hi, hi, bălan... Hi, hi, jârpan.

BÂRZOI, CHIRIȚA, GULIȚĂ

Vai ce hoț! ce fiară!

LEONAȘ

Hi, hi, bălan... Hi, hi, șoldan.

BÂRZOI, CHIRIȚA, GULIȚĂ

Vai, că m-o pișcat iară!

Bre! ce om șugubăț!

Da șezi, măi, binișor.

LEONAȘ

Ba nu... vreau să vă-nvăț

Galopu-ntr-un picior.

Hi, hi, bălan... Hi, hi, jârpan.

BÂRZOI, CHIRIȚA, GULIȚĂ

Vai! ce hoț! ce fiară!

LEONAȘ

Hi, hi, jârpan... Hi, hi, șoldan.

BÂRZOI, CHIRIȚA, GULIȚĂ

Vai! că m-o pișcat iară!

*(Leonaș iese râzând pe unde o intrat, în vreme
ce Luluța intră pe ușa din fund.)*

SCENA XIV

BÂRZOI, CHIRIȚA, GUGULIȚĂ, LULUȚA

LULUȚA: Da ce-ați pățit de săriți drăgaica prin casă?

CHIRIȚA, BÂRZOI, GULIȚĂ (sărind neconținut): Luluță... zi-i să șadă binișor.

LULUȚA: Cine?... cui?

CHIRIȚA, BÂRZOI, GULIȚĂ (oprindu-se): Lui Leonaș. Unde-i?

LULUȚA: Leonaș?

CHIRIȚA: Bre! ce împușcă-n lună!

BÂRZOI: Bre! ce ienicer!

GULITA: Am să-i cer iar duel!

LULUȚA: Da tăceți din gură că vă vin musafirii la masă.

CHIRIȚA: De pe-acu?... unde-s?

LULUȚA: I-am văzut intrând pe poartă... Iacătă-i.

SCENA XV

Cei dinainte, MUSAFIRII
(Arie din “Hârca”: “Tanana”)

MUSAFIRII

Plecăciune cucuiete!

Iată-ne că am sosit.

Hai la masă, căci de sete

Și de foame am murit.

CHIRIȚA

Mă închin și sunt voioasă

C-ați venit cu toți la masă,

Și speriez că bucuros

Îți mânca și-ți bea vârtos.

MUSAFIRII

Plecăciune cucuiete!

Iată-ne că am sosit.

Hai la masă, căci de sete

Și de foame am murit.

CHIRIȚA: Cred, boieri d-voastră, că vi s-or fi
cam lungit urechile de foame, pentru că pe aici
obicinuiți a mânca pe la amiază... dar noi
metahirisim evropienește... pe la 5; nu vă fie cu
supărare... Peste o jumătate de ceas or da bucatele
pe masă... Vă rog să îngăduiți.

MUSAFIRII: Sărut mâinile.

CHIRIȚA: Astăzi vreau să-mi ieu ziua bună de la
d-voastră... fiindcă mă duc la Paris.

MUSAFIRII: La Paris?

CHIRIȚA: Dar... și nădăjduiesc că îți chili
vârtos în sănătatea isprăvnicesei d-voastre.

MUSAFIRII: N-ai nici o îndoială, cucoană.

CHIRIȚA: Însă pâ-n' la masă... dacă poftiți câte
un păhăruț de rachiu?... Ioane... adă rachiu.

(Ion intră cu o tablă plină de păhăruțe de rachiu
și se duce de dă întâi cucoanei Chiriței și pe urmă
pe la musafiri.)

CHIRIȚA (bând): Să trăiți... întru mulți ani... și să ne vedem sănătoși!... Bun rachiu... îi pe cursă... ca la Iași... Poftim, boieri. Ioane!... dă la d-lui... dă la d-lui... dă și la d-lui... (Arată un musafir mai rușinos.)

(Ion, după ce dă rachiul, iese.)

CHIRIȚA: Ș-așa cum vă spuneam, boieri d-voastră... peste vro trii zile vă las cu lacrimile pe obraz... aștept numai pașaportul.

SCENA XVI

Cei dinainte, ȘARL (cu pasportul în mână, dă busta în salon)

ȘARL: Pasport?... Voilà.

TOTI: Monsiu Șarlă?

ȘARL: Present!

(Air du "Royal tambour")

Me voici... am sosit

Moulu, bauilaut de rage

Pour câte-am pătimit,

Am pătimit dans ce voyage.

En un caroutze affreux.

On m'a conduit hurduz-burduz.

Les surugi riaient entre eux,

Disant: Draco franțuz!

(Închinându-se la Chirița)

Mais pour vous, cocona,

On irait en enfer...

CHIRIȚA (făcând tali)

Ah! vous êtes juvaer.

ȘARL (în parte, făcând semnul gamenilor din Paris)

Tiens! v'la pour toi... voilà!

Quel bonheur! am sosit

Enfin dans ce village...

Ma câte-am pătimit... etc.

ȘARL: Madame, am împlinit comision d-tale...
Am scos pasport.

CHIRIȚA (cu bucurie): Unde-i?

ȘARL: Voilà.

CHIRIȚA: Dă-mi-l degrabă...

ȘARL: Pardon... trebui un farfuri... să-l
prezentez pe farfuri... à la mode.

CHIRIȚA: Bine zici... Ioane!

ȘARL: Non strigat... Am găsit farfuri...
Monsieur, barbat d-tale, port un duzen la surtuc.

(Se apropie de Bârzoi și-i taie un bumb de la surtuc.) Vous permettez?

BÂRZOI: Ce faci, neamțule?

ȘARL: Non faci attention... Am trebuinț un farfuri... et voilà! (Arată bumbul și pe urmă pune pasportul pe dânsul ca pe un talger de-l prezentează Chiriței.)

MUSAFIRII: Ha, ha, ha, ha... a dracului franțuz!

ȘARL (în parte): Voilà une mode commode... On porte toute une vaisselle sur soi... (Tare.) Madame la baronne de Chirița...

CHIRIȚA: Merci, monsiu Șarlă... când ai ști ce mulțumire mi-ai făcut... Vous m'avez frotté le coeur avec du miel.

ȘARL: Quoi?...

CHIRIȚA: Oui... avec du miel... m-ai uns la inimă cu miere... Nous disons comme ça...

ȘARL: En moldave... suffit. (În parte.) Jolie langue!

CHIRIȚA (deschizând pasportul): Ascultați, boieri d-voastră... (Citește.) "D-needi baroana Chirița Bârzoi, care merge peste graniță în staturile Evropei..."

TOTI: Baroană!

BÂRZOI: Baroană!... tu... baroană?...

CHIRIȚA: De ce nu?... dacă-i moda.

GUGULIȚĂ: Neneacă... da eu nu-s baron?

CHIRIȚA: Ba și tu ești, Guliță... ești baronaș.

GUGULIȚĂ: Vra să zică și băbaca îi baronoi?

BÂRZOI: Ba... mă ferească Dumnezeu!

CHIRIȚA: Da ian mai spune-ne ceva de la Ieși, monsiu Șarlă?... Ce mai fac ieșenii?

ȘARL: Toți ieșenii s-au făcut bulangeri... chitari.

TOTI: Pitari?

ȘARL: Parbleu!... Plămădesc glodul iarna, ca să-l înghită vara.

CHIRIȚA: Bine zici... îmi aduc aminte când am fost acolo cu Aristița și Calipsița... era să mă înec!

ȘARL (în parte): Ah bah! un tonneau... ça flotte toujours.

CHIRIȚA: Da despre teatru ce știi?

ȘARL: Est opera italian... am văzut Robert le diable!

CHIRIȚA: Nu mă nebuni... și cum o fost?

ȘARL: Formos... tare formos.

CHIRIȚA: Ei... parastuiește și nouă piesa aceea... c-am auzit că-i cu o mulțime de drăcii.

ȘARL: Dacă poroncesc madame cocona... bucuros.

(Toți se așează pe canapea și pe jilțuri. Șarl, în mijlocul lor, cântă cântecelul: “Titi à la représ, de Robert le diable”.)

TOȚI (sculându-se): Mare minune! Nemții ceia îs cu dracu, zău!

SCENA XVII

Cei dinainte, ION și, pe urmă, LEONAȘ (în toaletă femeiască)

ION: Cucoane... cucoane... a venit o madamă de la Iași... și cere să intre aici.

BÂRZOI: Cine-i?

ION: Cică-i actoriță.

TOTI: O actoriță?

LEONAȘ (intrând repede): Plecăciune, boieri... Mă rog de iertare că dau busna-n casă, nitam, nisam... dar, având treabă cu părintele ispravnic, am luat îndrăzneală... Care-i părintele?...

BÂRZOI: Supusă sluga d-tale, madamo.

LEONAȘ: D-ta să fii sănătos.

BÂRZOI: Sărut mâinile.

CHIRIȚA (în parte): Mare minune! cum seamănă cu Leonaș!

LEONAȘ: Pune-ți în gând, părinte ispravnice, că am un frate, care, de câteva zile s-a făcut nevăzut de la Iași... și pe cât am aflat de ici, de cole... am prepus că-i ascuns aici în târg... și că-i amoretat de o duduică care-i zic Luluța.

LULUȚA (în parte): De mine?

CHIRIȚA: Luluța?... și cum îl cheamă pe fratele d-tale, cheramo?

LEONAȘ: Leonaș... de nu ți-a fi cu bănat, cucoană.

CHIRIȚA: Nici cât pe-o măsură... să ierți... Și d-ta zici că ești actoriță?

LEONAȘ (făcând compliment femeiesc): La Teatru Național... să ierți.

CHIRIȚA: Să fii d-ta sănătoasă... dar cât pentru fratele d-tale... cine-a fi acela... nu avem cinste...

LEONAȘ: Bunătatea d-tale... dar, mă rog... pe duduca Luluța nu știți unde-aș putea-o găsi?

CHIRIȚA: Nu departe... Dacă vrei s-o vezi? iat-

o... O logodim astăzi cu Guliță, fiul meu...

LEONAȘ: Să-ți trăiască.

CHIRIȚA (cu dispreț): Plecăciune.

LEONAȘ (care în toată vremea asta a întors spatele Luluței): A!... dumneei îi duduca Luluța? Tare-i frumușică! Dă-mi voie, dragă, să te sărut și să te fericesc de odorul ce-ai să capeți. (Sărută pe Luluța și-i zice încet.) Eu sunt, Luluțo, eu, Leonaș... oprește logodna.

LULUȚA (șipând): A!...

TOȚI: Ce-i?

LULUȚA (făcându-se nebună): Vai de mine! se învârtește casa cu mine. Toate le văd pe dos... Iaca mătușica se dă de-a tumba... ha, ha, ha, ha...

CHIRIȚA: Kirie eleison!... că iar i-a venit nebunia... și tocmai în ceasul aista!... Luluțo...

LULUȚA: Fugiți... fugiți... dați-mi pace... că-mi vine-a mușca... Unde-i Guliță să-l zgâriu?... unde-i să-l mușc?

GUGULIȚĂ (ascunzându-se după tată-său): Nu mă lăsa, băbacă, că mă mănâncă.

LULUȚA: Ha, ha, ha, ha... Am să mă mărit cu iubitul meu, pe care-l iubesc din copilărie... Iată-mă-s la nuntă... orhestrul începe valțul, valțul!... Unde-i mirele să joc cu el?

Valsul

LULUȚA (vălsuind singură)

Tra, la, la, la, la,

Tra, la, la, la, la,

Astăzi chiar mă mărit,

Mă mărit, mă mărit!

Tra, la, la, la, la,

Tra, la, la, la, la,

Chiar astăzi mă mărit

Cu al meu iubit.

(Se oprește din joc, plângând.)

Ah, ah, ah, ah, ah, ah,!

Dragul meu nu mă vra...

CORUL

Sărmana, vai de ea! (bis)

LULUȚA (râzând)
Ha, ha, ha, ha, ha, ha!
Ba mă vrea, ba mă vrea.

CORUL
Sărmana! vai de ea!
Vai de ea!
(Împreună.)

LULUȚA (jucând)
Tra, la, la, la, la,
Tra, la, la, la, la,
Astăzi chiar mă mărit,
Mă mărit, mă mărit...
Tra, la, la, la, la,
Tra, la, la, la, la,
Chiar astăzi mă mărit
Cu al meu iubit.

CORUL
Sărmana fată!
Priviți-o, iată,
Iată c-a-nebunit,
Nebunit, nebunit!
Sărmana fată,
Mai bine-ndată,
Îndată-ar fi murit,
Ar fi murit!
(Luluța se aruncă în brațele lui Leonaș.)
LULUȚA: A!... iaca logodnicul meu... iată-l,
iată-l!

CHIRIȚA: Cine?... Madama?... logodnic!...
(Către musafiri.) S-o pierdut de istov!

LULUȚA (țipând): Aista-i, aista-i... vreau să mă
măritați cu dânsul... că de nu... nebunesc...

CHIRIȚA: Să te mărităm cu madama?... altă
belea acu!...

ȘARL: No... faceți caprisu Luluței... non trebuie
contrarier un malade.

CHIRIȚA: Bine zici, monsiu Șarlă... Ei... fie,
Luluță dragă... dacă ți-i drag dumnealui?... ie-ți-l...
Noi ți-l dăm. (Către Leonaș.) Mă iartă, madamă, că
te supăr...

LEONAȘ: Da unde, cucoană!... dimpotrivă...

LULUȚA: Dacă mi-l dați... logodiți-mă acu îndată cu el.

CHIRIȚA: Fie ș-acu, numai nu te tulbura... (Către Leonaș.) Madamă... facem abuz de bunătatea d-tale... dar apoi vezi în ce stare-i biata copilă... Fii bună, te rog, și primește a te logodi cu dânsa... ne-i îndatori peste măsură.

LEONAȘ: Cu mare bucurie... Cea mai mare dorință a mea este ca să vă îndatoresc... poftim inelul meu.

CHIRIȚA: Foarte mulțămesc... Luluțo, iaca inelul d-sale... dă-i acum pe-al tău... și să vă fie logodna într-un ceas bun... amin!

(Leonaș și Luluța schimbă inelele.)

LULUȚA (veselă): M-am logodit... m-am logodit! De-acum ziceți să cânte muzica... să-nceapă balul... la bal... la bal...

CHIRIȚA: Bal înaintea mesei?

ȘARL (încet Chiriței): Ne la contrariez donc pas... puisqu'elle est folle. (Tare.) En avant la contredanse.

CHIRIȚA (căutând cu dragoste la Șarl): Fie, monsieur Șarlă... Vous serez mon cavalier?

ȘARL (în parte): Crac.

CHIRIȚA: Hai, boieri... să vă văd...

(Orhestrul cântă contredansul. Chirița joacă cu Șarl, în față cu Guliță, care joacă cu Luluța. Leonaș slujește de damă lui Bârzoii și joc amândoi vis-à-vis cu doi musafiri. Musafirii mai în fund.)

TOȚI (jucând)

Ah, ce plăcere de-a juca

Și de griji a scutura.

CHIRIȚA

Ah! monsieur Șarlă... te rog, îmi spune

Dacă joc frumos cancan?

ȘARL

Ah! que des graces! Joci de minune

(în parte) Elle danse comme un ours blanc.

TOȚI

Ah! ce plăcere de-a juca
 Și de griji a se scutura.
 CHIRIȚA: Destul, c-am obosit!
 LEONAȘ (strângând pe Luluța în brațe): Ah!
 dragă Luluță... deacum ești a mea și nimic nu ne
 mai poate despărți...
 CHIRIȚA (către musafiri): Vezi, dacă-i actriță...
 cât de bine-și gioacă rolul.
 LEONAȘ: De-acum festa-i jucată; pot să m-arăt
 fără grijă.
 CHIRIȚA: Festa?... ce vra să zică asta?
 LEONAȘ (scoțându-și capela): Mă cunoști,
 Chirițoaie, cine sunt eu?
 CHIRIȚA, BÂRZOI, GULIȚĂ: Leonaș!
 LEONAȘ: Eu!... v-am jucat-o bună?
 CHIRIȚA (căzând pe un scaun): Ah! ne-o jucat-
 o, Pepelea!
 BÂRZOI: Ian stăi, moțpane... dacă-i pe feste?...
 apoi să ți-o joc eu mai sărată și mai chipărată...
 doar am puterea-n mână... doar îs ispravnic!...
 LEONAȘ: Ba te șterge pe guriță, boierule... Iaca
 demisionul d-tale.
 (Îi dă un pachet.)
 BÂRZOI: Demisionul?
 LEONAȘ: Așa... mai dinioare am primit un plic
 de la directorul Departamentului, care mi-i prieten,
 și înăuntru am găsit demisionul d-tale.
 BÂRZOI: Da să n-am parte de Chirița dac-am
 gândit vrodată să-mi dau demision. (Citește:)
 “Demisionul ce ai dat din postul de ispravnic se
 primește... și se poruncește d-tale ca să încredințezi
 trebile ținutului d-sale d-lui Leonaș, noul
 dirigător.” - Am sfeclit-o! (Cade pe un scaun de
 altă parte.) Da bine... pentru ce?... care-i pricina?
 LEONAȘ (încet): Curcanul cel bătrân ți-a jucat
 festa... Ce să faci?... s-a trecut vremea
 curcanilor!... Iar cât pentru logodna mea cu Luluța,
 de nu-i încuviința-o acu îndată... spun lui Piciu
 bricicarul să deie jalbă că i-ai luat o carboavă chiar
 de haram.

BÂRZOI: Încuviințez... încuviințez, numai taci.

CHIRIȚA (pe gânduri): Să-mi treacă pintre degete bunătate de zestre?... nu se poate... (tare) nu se poate!

LEONAȘ (încet, Chiriței): Ba se poate, căci almintire... l-oi ruga pe prietenul meu, pe ofițerul cel de azi-dimineață, să arate portretul d-tale lui Bârzoi... Se poate acum?...

CHIRIȚA (plecând capul): Se poate!

LEONAȘ: Care vra să zică... toate s-o pus la cale... Acum, boieri d-voastră, fiindcă un ispravnic trebuie să fie un om așezat... vă poftesc la nunta mea cu duduca Luluța. Dumneei cucoana Chirița și cuconul Grigori, preaiubitul ei soț, s-au primit a ne fi nuni mari... așa este?

BÂRZOI, CHIRIȚA (zâmbind mânzește): Cum nu?... cu mare bucurie.

LEONAȘ: Cât pentru monsiu Guliță, dacă tot voiește duel?

GUGULIȚĂ: Bai!

ȘARL: Comment! tu refuses, malheureux!

GUGULIȚĂ (cu nerăbdare): Qu'est ce que vous voulez?... Omorision?

ȘARL: Fricosion... va! (În parte.) Quel petit crétin!

ION (intrând): Cucoană... să deie bucate?

CHIRIȚA: Strigă să deie.

ION (la ușa din fund, strigă chiuind): Mă Postolachi... mă!... dă bucate la masă... mă!

CHIRIȚA: Carnacsî, că ne-ai asurzit! Boieri d-voastră... poftim... dle Leonaș, ce-a fost s-a trecut... nădăjduiesc că nu ne-i refuza de-a ședea cu logodnica d-tale la masă.

LEONAȘ: Dimpotrivă, cucoană dragă, (încet) și drept dovadă că sunt prietenul d-tale, poftim portretul.

CHIRIȚA (încet, luând portretul): Să-ți spun drept... mare comedian ai mai fost!

LEONAȘ: Apoi... nu știi că lumea-i un teatru plin de comedieni?

CHIRIȚA: Bine zici... blagoslovită să-ți fie
vorba!... tocmai asta era s-o spun și eu d-lor-sale...
(Arată publicul și înaintează spre el.)

Credeți-mi mie; cei mulți în lume,
Fie din Londra sau din Focșeni,
Fie cu stare, cu rang, cu nume,
Joc ades roluri de comedieni.
Cela ce strigă că țara pierе
Pân' ce apucă vreun ciolan
Și, cât îl roade, stă în tăcere...
Cine nu-l știe că-i comedian?

GULIȚĂ

Cel care vecinic se tot fălește...
Că-i de neam nobil cât un sultan...
Și-n fapta-i neamul și-l necinstește...
Îi prost sărmanul! prost comedian!...

ȘARL

Celui qui tourne cum bate vântul,
Fiind azi jidov, mâini moldovan...
Est un... non trouve au juste cuvântul;
Une girouette... un comedian.

LULUȚA

Cela ce caut-o zestre mare,
Deși el poate nu face-un ban,
Și zice fetei că-i dragă tare...
Are iubire de comedian.

LEONAȘ

Cel care jacaș fiind de moarte
A luat pielea de pe sărman...
De-l vezi deodată blând, smerit foarte...
Să fugi de dânsul că-i comedian.

CHIRIȚA

Astfel e lumea... o comedie!
Iar noi, artiștii care-o jucăm,
N-avem dorință alta mai vie
Decât aplauzi să merităm.

TOTI

Astfel e lumea... o comedie!
Etc., etc., etc.

(La sfârșitul cupletelor ușile din fund se deschid

și toți se pornesc spre masa care se vede dincolo de
ușă.)
(Cortina cade.)

Table of Contents

[Chirița în provincie](#)

[PERSONAJELE](#)

[ACTUL I](#)

[SCENA I](#)

[SCENA II](#)

[SCENA III](#)

[SCENA IV](#)

[SCENA V](#)

[SCENA VI](#)

[SCENA VII](#)

[SCENA VIII](#)

[SCENA IX](#)

[SCENA X](#)

[SCENA XI](#)

[SCENA XII](#)

[SCENA XIII](#)

[ACTUL II](#)

[SCENA I](#)

[SCENA II](#)

[SCENA III](#)

[SCENA IV](#)

[SCENA V](#)

[SCENA VI](#)

[SCENA VII](#)

[SCENA VIII](#)

[SCENA IX](#)

[SCENA X](#)

[SCENA XI](#)

[SCENA XII](#)

[SCENA XIII](#)

[SCENA XIV](#)

[SCENA XV](#)

[SCENA XVI](#)

[SCENA XVII](#)

Table of Contents

Chirița în provincie	1
PERSONAJELE	2
ACTUL I	3
SCENA I	4
SCENA II	6
SCENA III	7
SCENA IV	15
SCENA V	17
SCENA VI	20
SCENA VII	22
SCENA VIII	23
SCENA IX	25
SCENA X	26
SCENA XI	28
SCENA XII	31
SCENA XIII	35
ACTUL II	37
SCENA I	38
SCENA II	39
SCENA III	40
SCENA IV	45
SCENA V	49
SCENA VI	50
SCENA VII	53
SCENA VIII	56
SCENA IX	58
SCENA X	60

SCENA XI	64
SCENA XII	67
SCENA XIII	70
SCENA XIV	72
SCENA XV	73
SCENA XVI	75
SCENA XVII	78